

Salgótarján város tíz éves jubileuma.

Üzenet Salgótarjánának.

— Dr. Soldos Béla Nógrád vármegye főispánja. —

Tíz esztendő egy város életében nem nagy idő, de nagy jelentősége van Salgótarján történetében.

Salgótarjánt a kegyetlen sors a hátrászélre tette s dacára ennek ezen földrajzi helyzetében alakult jelenlegi szervezetté, rendezett tanácsu, illetve megyei várossá — tíz évvel ezelőtt. A város közönsége nehéz idők mostoha viszonyai között határozta el magát ezen lépésre, azonban a lakosság áldozatkészsége, nagyszámu intelligenciája a számottevő munkásság józan gondolkodása, — a fejlődés erős akarása s vezetőségének a baha és város szeretetéből fakadó önzet-

len munkája, helyes célkitűzései oly hatalmas tempóval indultak és nyilvánultak meg maradandó és látható eredményekben, amelyhez hasonlólt egy város gyermekévei sem tudnak felmutatni.

Kulturája, közintézményei, ipari és kereskedelmi hivatottsága s mindezekben rejlő erőknél egy magasabb cél érdekében történt összefogása megmutatta, hogy az emberi ész, akarat és munka még a válságos idők akadályait nemcsak leküzdeni, de amellett alkotni is képes.

A város életének első decenniuma alatt lerakta annak az utnak alapköveit, amelyen a jövőben haladni s tovább fejlődni kell.

Köszöntöm Salgótarjánt.

— Baross József Nógrád vármegye alispánja. —

Meleg szeretettel köszöntöm Salgótarján város közönségét városuknak 10 éves jubileuma alkalmából és szívből kívánom, hogy az az erőfeszítés és munka, amely a mondhatnám elhanyagolt nagyközséget rövid 10 év alatt városi nivóra emelte, tovább éljen és dolgozzon és vigye a város közönségét a gondatlanabb

élet és a várva várt szebb és boldogabb jövő felé.

A határmenti városok most sok tekintetben a volt végvárok szerepét töltik be. Fenntartani a hazafias érzést, élesíteni a hitet, conserválni a meglevő értékeket. Öt állani a magyar jövő kapuja előtt. Hogy Salgótarján város ezen kötelességének a lefolyt 10 év alatt de-

rekasan eleget tett, azt tudjuk mindnyájan és hogy a jövőben is derekasan eleget fog tenni, abban bízunk mindnyájan.

A mai nehéz időkben, amikor vannak áramlatok, amelyek a civilizációt is megtagadják és azt lerombolni akarják, amikor vannak áramlatok, amelyek a polgári társadalomnak és mindannak a kiirtását hirdetik, amit a polgári társadalom alkotott, ez ellen a leghathatósabb védekezés, ha emeljük a polgári öntudatot, ha tovább építjük a civilizációt és annak áldásaiba mennél több embert bevonnunk iparkodunk.

Salgótarján, amikor rövid idő alatt ugyyszólván egy egész új városrészt létesített, amikor utcáit, patakjait rendezte, amikor közegészségügyi intézményeket létesített, amikor az ő szegényeinek a sorsát igaz meleg szívvvel felkarolni iparkodott, nemcsak városi jellegéből folyó kötelességének tett eleget, de a polgári társadalom gondolatának egy-egy erősséget is építetett.

Amit Salgótarján 10 év alatt tett, az az életet, a magyar élni akarást jelenti. A mi sorsunk irányítóje nyugat felé mutat. Bele kell kapcsolódnunk a nyugati civilizációba, az irányítú elfordítása a nemzetre végzetes lehet.

Azt hiszem nem járok messze a valóságtól, amikor azt mondom, hogy a mi sívár gazdasági és pénzügyi helyzetünknek csak részben oka a világválság és még kisebb mértékben a megelőző kormányzatnak egyes vonatkozásokban túlmé-

tezett gazdálkodása, hanem a főoka Trianon.

Igen, minden bajnak a főoka Trianon. és azt tudja és érzi mindenki, aki az ország sorsát nem pártpolitikai vagy osztály szempontból, de a nemzet egyetemes érdekei szempontjából tekinti és szent meggyőződéssel hisszük, hogy a magyar erő, a magyar élni akarás szét fogja feszíteni Trianont.

Mindaz, amit Salgótarján 10 év alatt elvégzett, feszítő erő volt. Salgótarján az ő érdemes polgármesterének vezetése mellett megmutatta, hogy a magyar élni akarás amely édes hazánkat 1000 éven keresztül védte és fenntartotta, megvan és él máma is, megmutatta, hogy hiába itélték tespedésre és sorvadásra, mi élni, haladni és fejlődni akarunk.

Minden város az ő polgárságának munkája és áldozatkészsége által fejlődött és emelkedett. S így van ez máma is. És ha a jelenlegi áldatlan viszonyok megis állították a tempót, a szellemnek változatlanul élni kell, hogy amikor eloszlának a felhők, ujult erővel meginduljon a teremő munka a nemzet és a civilizáció jövője érdekében.

Haladjon Salgótarján továbbra is a megkezdett uton, dolgozzon bizalommal és hűséggel. Istenért, hazáért és polgáraiért és ennek jutalmazásaként adja meg az Ur Isten, hogy a 25 éves évfordulón ne csak egy élni akaró város álljon itt, de álljon itt egy szabad város, szabad határokkal és szabad polgárokkal.

KÖSZÖNET SALGÓTARJÁNNAK.

A tegnapi jubileum hatása alatt írom e sorokat. Köszönetet óhajtok mondani mindazoknak, kik örökre felejthetlenné tették számomra 1932. január 27-ének jubiláris napját.

Felejthetlenné nemcsak azzal, hogy Salgótarján polgársága engem a város diszpolgárává avatott, nemcsak azzal, hogy meleg, közvetlen ünneplésben részesített, hanem azzal, — sőt még inkább azzal, hogy tíz hosszú esztendőn keresztül módot nyújtott nekem arra, hogy ezt a várost, annak egész lakosságát szívembe zárjam, megszeressem és módot nyújtott arra is, hogy tíz éven keresztül én is részese lehettem a városi polgárság nagyrésze szeretetének, elismerésének és megbecsülésének.

Ne vegyék rossz néven, ha a város nagyrabecsült képviselőtestületét, az én derék tisztviselőtársaimat ez alkalommal megelőzöm, ha tehát nem a közgyűlés elnöke, nem a hivatalfőnök fordul Önökhöz, hanem, csak egyénileg szólaltatom meg szívemet. E sorokban tehát Förster Kálmán beszél az ő kedves salgótarjáni polgártársaihoz.

Előbb azonban a jó Istenhez fordulok imádságos, hívő lélekkel és hálátelt szívvvel köszönöm, hogy életutamon hűséges feleségemmel együtt ép testtel és bizakodó lélekkel eddig megtartott.

Köszönöm az én drága jó szüleimnek, kik egy csendes szepesi kis városkának még csendesebb temetőjében örök álmukat alusszák, köszönöm, hogy felneveltek, kötelességtudásra tanítottak, minden szépre és jóra intettek.

És most Hozzatok fordulok, kedves salgótarjániak és köszönöm Nektek, hogy otthont adtatok az otthonát elhagyni kényszerült polgármestereteknek. Otthont nemcsak fizikailag, de szívetekben is. Köszönöm, hogy lehetővé tettétek, hogy a mi melegen érző szívünk, melegen érző szíveknek viszonszeretetére talált itt, ebben a feketének híresztelt és mégis — bátran állítom — melegen, féhéren érző városban. Köszönöm, hogy módot nyújtottatok arra, hogy teremtsünk, építsünk, városunkat szépítsük, hogy jó szívvel ajánlottatok fel adófilléreiteket városotok oltárára és nem zúgolódtatok, hogy önzetlen jó tanácsot adtatok nekünk sokszor, hogy előterjesztéseinket önzéretes polgárokhoz méltó fegyelmezettséggel tárgyaljátok és emeltétek határozattá, hogy velünk együtt örültetek, ha egy-egy építményünk alapkövét helyeztük el, hogy örültetek, ha egy fát ültethettünk, hogy eleget tettetek felszólításomnak és virággal díszítettétek fel házaitok elejét és ablakait, köszönöm, hogy megszerettétek a mi kis városunkat.

És nemcsak Nektek köszönöm ezt, kik itt vagytok, itt éltek most Salgótarjánban, hanem Nektek is, kiket a Gondviselés már elszólitott körünkől. Neked Jenő, ki jó barátom, Neked Miska, ki hű munkatársam voltál és Nektek többieknek, akik szerettétek embertársaitokat és városotokat.

Ugy-e elképzelitek kedves polgártársaim, mennyi gondolat rajzik most agyamban, mikor ezeket a sorokat itt a kopott, nekem mégis oly kedves városházán, virággal díszített íróasztalom mellett ülve papírra vetem?

Nem is folytatom tovább. De a tegnapi örömnapról legyen szabad még néhány sort írnom. Ugy érzem, hogy ez az ünnepély ott, a mi kedves iparosaink új székházában büszkeséget váltott ki nemcsak a város tisztviselőiből, nemcsak a képviselőtestület tagjaiból, de büszkeséggel töltött el mindenkit, aki a város polgárának tartja magát.

Köszönöm, mélyen tisztelt lelkeszeink, hogy templomaink kapuit kitártátok azoknak, kiknek gondolatjuk a tegnapi ünnepnapon először Istenhez szállott, köszönöm azokat az ígéket, amiket oltáraitok előtt a Bibliából felolvastatok és oly szépen magyaráztatok és köszönöm, hogy megszólaltattatok templomaitok harangját, mikor a város első tíz évének utolsó perce is lepergett.

Köszönöm, hogy fellobogóztatok házaitokat, hogy eljöttetek az ünnepélyre, hogy figyelemmel hallgattátok azokat a szónoklatokat, melyeknek alaphangja kivétel nélkül lélekbeli jövőnek, lélekhez szólónak és szeretetet hirdetőknek látszott.

Köszönöm a dalt, a Hisekegyet, a Himnusz, melyet a mi sokszorososan dijnnyertes acélgyári dalárdánk oly szépen énekelt és mellyel jubiláris közgyűlésünk áhitatát annyira emelte.

Köszönöm, hogy megajándékoztatok a kivételében is gyönyörű diszpolgári oklevéllel, melynél nagyobb kitüntetést én szerény munkámért sohasem kaphattam volna és sohasem kaphatnék és köszönöm Neked, mélyen tisztelt édes jó barátom, kedves Esperes uram, hogy ezt az oklevelet olyan mélyenszántó, mélyérzésű egyszerű és mégis klasszikus szerető szavakban nyújtottad át nekem éppen Te, kit én találkozásunk első percétől kezdve őszintén nagyrabecsülök.

Köszönöm a nőegyleteknek, a főispán urnak s a képviselőtestületnek, hogy nemes elhatározásukkal látnom engedték azt a meleg, hálás fényt, amely egyik-másik szegény, sokat szenvedő megajándékozott polgártársam szeméből a városházán és a menházban felém is sugárzott.

Köszönöm, Hölgyeim az aranyos figyelmet, a szép albumot, a magyar ruhát, a meleg érző női szívből fakadt sok felköszöntőt, a szegfűcsokrot és Neked, kis Zsuzsikám, külön azt a pár drága szót, melyet gyermekajkad a polgármester bácsihoz intézett.

Köszönöm az ipartestületnek, a kereskedőknek, a városházán mondott külön felköszöntőjét, mellyel a köztünk levő jó viszonyt még szorosabbra fűzték. Köszönöm a kis albumot, melyet két figyelmes tisztviselőmtől kaptam, a babérkoszorút, amit önzetlen kéz nyújtott felém a sok virágot és külön csókolom azt a gyöngéd kezet, amely virággal díszítette fel íróasztalomat. És mikormindezt megegyszer hálás szívvvel megköszönöm, e nap nagy értékei közé sorozom azt a könnyecseppet is, melyet egy kérgeskezű idős, szegény munkásaszony irodámban kezemre ejtett akkor, amikor azt hirtelen — anélkül, hogy megakadályozhattam volna — megcsókolta.

Dr. Förster Kálmán.

A diszközgyűlés.

A tíz éves évforduló napján Salgótarján lobogódiszt öltött. Dacára a hét-köznapiak innen és onnan is ünnepi ruhás csoportok, iskolák siettek a templomokba, ahol reggel 8 órakor hálaadó istentiszteletek voltak. Az istentiszteletek alatt a hetek óta köd mögé burkolódzott nap kisütött és aranyos sugarakkal árasztotta el a jubiláló város utcáit.

Kilenc órakor az összes felekezetek templomterületein megkondultak a hangok az ünnep öröme, mialatt az ünnepközönség gyülekezett az ipartestület új nagy színháztermében.

A terem zsúfolásig megtelt a képviselőtestület, a hivatalok, hatóságok, egyesületek küldöttségeivel és a mögöttük szorongó ünnepelő közönséggel.

A vendégek sorában ott láttuk dr. Sztranyavszky Sándor ny. államtitkár országgyűlési képviselőt, Baross József nőgrádmegyé alispánját, Horváth Sándor balassagyarmati polgármestert, Paczolat Zoltán vármegyei főügyészt. Stojkovics József vm. főjegyzőt stb.

A helybeli katonai és polgári társadalom teljes számmal vonult fel az ünnepre. Előn Bodor Sándor alezredessel Veres Zoltán j. főszolgabíróval. Bérczy Sándor bányatanácsos bányaigazgatóval és Fabini Henrik gyárigazgatóval.

Az emelvényen dr. Förster Kálmán polgármesteren kívül Horváth László, Olay Gyula, Bodó János tanácsnokok, dr. Figus Béla főjegyző, Nékám István aljegyző, dr. Holcsék Béla tiszti ügyész és dr. Istók Barna főszámvevő foglaltak helyet.

Az acélgyári dalárda felemelő Hisszekegye után dr. Förster Kálmán polgármester megható szavakkal nyitotta meg a diszközgyűlést:

Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim! Tekintetes Képviselőtestület!

A dalosok ajkáról elhangzott a mi szomorú, sajnos még mindig időszerű magyar imádságunk.

Templomból jövőnk.

Hálát adtunk ott a magyarok Istenének azért, hogy tíz hosszú, súlyos esztendőn keresztül áldólag tartotta kezét a mi kis városunkon. Imádkoztunk a város jövő fejlődéséért, imádkoztunk szegény magyar Hazánkért.

Kint most zugnak a harangok.

Tíz évvel ezelőtt 1922. január hó 27-én d. e. 9 órakor született meg Salgótarján városa.

Azért jöttünk össze ma, hogy minden különleges külsőség nélkül, de annál nagyobb bensőséggel megálljunk ez órában Salgótarján város életének első határkövével és magunkba szállva emlékezzünk.

Szívvel köszöntöm elsősorban a megjelent hölgyeket, kik a bánatot, az örömet mindenkor megosztják velünk és akik minden, különösen szociális kérdésekben buzgó, komoly és nagyon értékes támogatóink.

Tisztelettel és őszinte szívvel üdvözlöm Nógrád és Hont ideiglenesen egyesített vármegye képviselőit és azok élén dr. Baross József alispán ur Örméltóságát, aki valahányszor hozzá fordulunk, szívesen tesz meg minden lehetőséget bajaink orvoslására.

Szerető ragaszkodással üdvözlöm körünkben a mi szeretett diszpolgárunkat, kerületünk országgyűlési képviselőjét dr. Sztranyavszky Sándor nyugalmazott államtitkár ur önmagmértóságát, kinek neve Salgótarjánban fogalom, kinek szíve mindig összedobban a salgótarjániak szívével, akit büszkén tekintünk magunkénak és aki — úgy érezzük — minket is magáénak tekint.

Baráti szeretettel üdvözlöm Horváth Sándor polgármester urat, aki testvérvárosunk képviselőjében jött el hozzánk ma és aki velem együtt el a polgármesterek bizony sokszor kemény kenyerét.

Igaz szívből üdvözlöm a helybeli egyházi, katonai és polgári hivatalok, valamint vállalatok, intézmények és egyesületek mélyen tisztelt képviselőit és összes vendégeinket. Legtöbbjükhöz az egyéni barátság szálai fűznek engem és jól esik az alkalommal hálátel szívvel megállapítanom, hogy egymással való érintkezésünk során mindenkor csak megértést, előzékenységet és támogatást nyújtottak a város vezetőségének.

Igaz szívből köszöntöm az én kedves képviselőtestületnek igen tisztelt tagjait, kikről büszkeséggel és hálával ál-lapítom meg, hogy mióta a város köz-igazgatásának vezetését átvettem, minden, minden helyesnek minősített törekvésem-ben önzetlenül, készségesen állottak ol-dalam mellett.

Legyen szabad itt még külön meg-emlékeznem Róth Flóris főtanácsos, mé-lyen tisztelt barátomról, ki mindenkor segítő kezet nyújtott nekünk céljaink eléréséhez. Szálljon gondolatunk most budapesti betegágyához és kívánjunk neki őszinte szívből javulást és jó szerencsét!

És utoljára, de nem utolsó sorban üdvözlöm meleg, kollegiális szeretettel az én derék munkatársaimat a városi tisztviselői kart, kiknek odaadó támogatásá-ban, lelkes munkakészségében eddig so-hasem csalódtam.

Most még arra kérem önöket igen tisztelt Hölgyeim és Uraim, álljunk fel... és szenteljünk egy pár néma másodper-cet azon diszpolgáraink, azon tisztviselő-társaink, azon képviselőtestületi tagjaink és azon polgártársaink emlékének, kik a város születésnapjától a mai tizedik év-fordulóig körünkben eltávoztak.

Ezzel a mai napra összehívott ju-biláris diszközgyűlést ezennel megnyitom.

A polgármester bevezető szavai után **Szente László** kormánytanácsos, gyár-igazgató, képviselőtestületi tag mondotta el a gyűlés leghatalmasabb beszédét.

Méltóságos Alispán Uri!

Tisztelt Képviselőtestületi Közgyűlés!

Amikor ma reggel megkondultak a salgótarjáni egyházak harangjai, hirdetvén, hogy ez a város elérkezett születésének tizedik évfordulójához, — ezen harang-zugás mindannyiunk szívébe szárnyalt, mert mindannyiunknak szólt!

A reggeli órákban felzengő fenséges hangok a város egész lakosságának hir-dették, hogy balsorsában még jobban kell szeretnünk nemzetünket és városunkat, hogy nemzetünk újjáéledésére, városunk felvirágztatására és lakosságának istápo-lására irányuló nagy kötelességben mind-nyájunknak találkozunk és váll váll mellett, kéz a kézben dolgoznunk, össze-tartanunk és egyesülnünk kell!

Hirdették, hogy most, amikor mind-nyájunk szívében szent fájdalom vérzik hazánk sorsa miatt, még inkább, mint bármikor, ennek a szenvedésnek tüzeiben meg kell tisztulni minden önzés-nek, indulatnak, pártoskodásnak, hogy a a legjobb és legtökéletesebb felé hala-dásban, a nemesben, a szépben és az erkölcsben mindenkinek egyet kell érte-ni, — hogy ebben a magaslatos feladat-ban egyénre és pártokra az a feladat hárul, hogy nemesen versenyezve ugyan-azt a célt törekedjék elérni!

Salgótarján városa 10 éves jubileu-mát ünnepli városá alakulásának!

Aki ismerte ezt a Salgótarjánt nagy község korában, az megérti a Képviselő-testületnek elhatározását, hogy e mellett az évforduló mellett még a mai keserves időkben sem akart szó és megemlékezés nélkül elhaladni. Hogy ennek a városnak közönsége, ha külső dísz és pompáról le is mondvá, de emelkedett lélekkel és azzal az öntudattal, hogy az ünnepi ha-rangok hirdette elveket mindig betartotta, — vissza akar pillantani az elmúlt 10 esztendőre, hogy eddigi eredményekből erőt és buzdítást merítve, újult erővel induljakon el a ködös magyar jövő rö-gös, nehéz útján.

Engedjék meg, hogy a Képviselő-testület Állandó Választmányának meg-tisztelő megbízásából, én kíséreljem meg felsorolni az elmúlt 10 esztendő jelentő-sebb eseményeit:

1922. január hó 27-én tartotta Sal-gótarján r. t. város mint ilyen első köz-gyűlést, befejezését annak, a hosszú, de eredményes munkának, mely a városá alakulást a Vármegye és a nagyközség-ben működő nagy iparvállalatok Vezető-segeinek támogatásával lehetővé tette, — de egyszersmind első életnyilvánulását a mai nappal befejeződő 10 éves lusi-rumnak.

Ezen első életnyilvánulás egy lüktető, céltudatos munkakorszak kezdete volt.

A háboru után sok új állami intéz-mény kerülvén községünkbe, legelőtőbb kérdéseink egyike a lakáshiány volt. En-nek részbeni enyhítésére épült meg 1922-

ben a rendelkezésre bocsátott állami kölcsönből a kislakások telepe. Még ugyanezen évben a városházát alakítottuk át és látjuk el megfelelő butorizzattal.

A tervezések, előkészítések lendü-letes munkájába merült városban az év végén tomboló lelkesedéssel üdvözlő a város közönsége a legelső magyar em-bert, Hazánk Kormányzóját, ki látogatá-sával, buzdító szavaival újabb munkára serkenti a munka városának lakóit. (A közönség állva tiszteleg.)

1923-ban a város fejlesztésének egyéb törekvései mellett kegyeletes szív-vel gondol a Képviselőtestület a világhá-boru vérzivatarában elesett hőseink em-lékének megőrzésére és november 18-án a Kormány, a Képviselőház, a Nemzeti Hadsereg és Vármegye Képviselőinek jelenlétében leleplezzük a hősök szobrát.

Ezen kegyeletes ünnep dátuma fon-tos fordulópontot képez városunk törté-netében. Vass Népjóléti Miniszter Ur ek-kor behatóan megsejmelte városunkat, megállapította a rengeteg hiányt, mely városunk teljes elhanyagoltságának lé-toka volt.

Oly nagy volt szegénységünk, olyan rongyos, olyan szennyes volt a mi kis fészkünk, hogy a Miniszter elszörnyedt felette. Közbenjárásával hathatósan sikerre vitte a városnak a Vármegye Főispánja Dr. Sztranyavszky Sándor és az itteni nagy iparvállalatok vezetőségei által nagy megértéssel támogatott azon kérését, hogy a vállalatok forgalmi adójának akkor 80 százaléka városunk javára engedtelet át.

Hatalmas lökést, fejlődési lehetősé-get adott ez törekvéseinknek. Lehetővé vált sok, addig csak légvárnak képzelt vágyunk teljesedése. Ezen hatalmas anyagi segélyhez egy hatalmas erkölcsi támasz is szegődött, mert 1923. december 21-én a Vármegye alispánjává Dr. Baross Jó-zsef választott meg. Jóleső kötelességet teljesít akkor, mikor az új tíz esztendő küszöbén tiszteletteljes szeretettel, mond-juk el előtte is köszönő szavainkat azért a megértő szeretetért, mellyel Városunk ügyeivel, ügyünkkel, bajunkkal mindig foglalkozott. (Helyeslés)

A Polgármesterünk által megindi-tott és 1923-ban végzett munkák ered-ményeként rendeződik 1924-ben a Piac-tér, felépül gazdasági udvarunk, kifej-lesztetnek köztisztviselési felszereléseink, elkészülnek a várost jövődelmehez jut-tató különböző szabályrendeleteink. Fel-épülnek a bányakapitányság, a katonai laktanya, vámosrész, pénzügyörész díszes épületei.

Mivel egy város fejlődésének egye-dül helyes alapja csak egy városrende-zési terv lehet, megkezdődnek ennek előmunkálatai. Rövidesen el is készült Varga László európai hírű városrendező mérnök szabályozási terve, a város jö-vőbeli törekvéseinek helyes utat szabva.

A városrendezési terv alapul vétele mellett megtörténik 1926-ban a Tarján-patak felső folyásának szabályozása, tá-m-falak építése, — a város utcáinak fásítása.

Rendkívüli figyelmet fordít a város Polgármestere és az ő irányítása mellett a Tanács és a Képviselőtestület a lakos-ság egészségügyi követelményeire. Ennek szem előtt tartásával létesül 1925-ben a modern higiénia követelményeinek irány elvei szerint a modernül felszerelt köz-vágóhíddal kapcsolatos jéggyár, 1926-ban az uszoda és ennek tövében a sportpá-lyák. Egészségügyi berendezkedésünk fontos etapja a most épülő Egészségház megalkotása.

A teremő munkának, a lüktető te-vékenységek előrenéző időszaka, a munka rytmusától zengő évek voltak ezek. Hogy a munkának eredménye le-hetett, azért hála a munka vezérének, a város Polgármesterének, hála a város ja-ván munkálkodóknak, de soha el nem muló hála nemes Pártfogóinknak. (Helyeslés)

A város népének éltető eleme, apái-tól örökölt vezéreszméje a munka meg-bebecsülése volt.

Ennek a gondolatnak hódolt akkor is, mikor a lefolyt tíz év alatt úgy érezte, hogy a munkának szent és városfenntartó eszméjét ünneplve, a legszebb polgári kitüntetés a Corona Civilis felajánlásával meg kell tisztelnie egy-egy jötevőjét.

Nem bántunk bőkezűen ezzel a polgári summa Honestás-sal!

Első diszpolgárunk a magyar ipari termelő munka legnagyobb alakja, az élte utolsó pillanatáig dolgozó nagy ag-gastyán Chorin Ferenc volt.

1926. május 30-án választotta meg a város diszközgyűlése Dr. Vass József

akkori népjóléti minisztert és Dr. Sztra-nyavszky Sándort, vármegyeinknek ak-kori főispánját a hála és szeretet kitörő lelkesedésével városunk diszpolgárává.

Diszpolgáraink megválasztásánál is szemünk előtt lebegett az a régi tarjáni elv, hogy mi itt, a munka városában tisztelettel hajlunk meg ugyan minden nagy emberi tulajdonság előtt, de igazán megbecsülni csak azt tudjuk, — ki maga is dolgozik.

Ennek az elvnek tettünk eleget 3 diszpolgárunk megválasztásánál s ezt az elvet követjük ma is, mikor az itt vázolt lelkes városalapító tevékenység első mun-kásának fejére tesszük ma a Corona Civilist. (Éljenzés.)

Az 1926. év december havában le-zajlott általános képviselőválasztás életbe vágón fontos momentum volt városunk további életében. Ekkor választottuk kép-viselőnké Dr. Sztranyavszky Sándor belügyi államtitkár urat! (A közönség percekig ünnepli a képviselőt)

Hogy mit jelentett és jelent Dr. Sztranyavszky Sándornak a kerület kép-viselőjévé történt megválasztása és neve-zetesen mit jelent ez Salgótarján váro-sára nézve annak szavakban való kifeje-zésére csak nehezen tudnék vállalkozni. Ezt éreznie kell mindenkinek és érzi is a város minden egyes polgára.

Nagyszerű középületek, közművek és utak hirdetik, hogy ennek a városnak Dr. Sztranyavszky Sándor Öccellentája nemcsak főispánja, nemcsak képviselője, de édes apja volt. Olyan édes apja, ki-nek a város minden polgára egyformán kedves fia.

Ha különbséget tett köztünk a szíve, hát legfeljebb annyit éreztünk, hogy va-lahogy melegebben szorongatta a mun-kában elkücsült jobbokat, mint a finom kezét, több melegség csillant fel a sze-mében, ha szegénnyel, mint ha az élet javaival megáldott boldogabb emberrel állott szemben.

Az Ő hathatós segítségének köszön-heti Salgótarján, hogy a régi vásártér he-lyén ma egy ragyogóan tiszta, villasorok-kal ékes városrész áll, hogy megépültek az Államrendőrség, Csendőrség, Járásbi-róság palotái, hogy a város megépíthette csatornahálózatát, hogy az állam által ki-köveztetett uton, aszfalt és kockakőjár-dákon bonyolódik le ma a város közle-kedése. Hogy végre valóra válhatott Sal-gótarján lakóinak régi-régi vágya és el-tűnt Salgótarján képeről a szennyes, mi-azmás Pécskő-patak.

Jubileumi ünnepünkön, amikor vá-roսunkat sok jókívánság éri, — mi Tar-jániak nem kívánhatunk viszont jobbat a magyar Testvér-városoknak, mint, hogy adjon a Magyarok Hatalmas Istené olyan melegsívű képviselőt nekik, aki olyan fanatikus a munkának, a kötelességtel-jesítésnek és a közeleti tisztességnek, mint a mi képviselőnk és akkor igaza lesz a magyarság imádságának lesz meg kikelet Kolozsvár felett! (Hosszu taps.)

Rendkívüli figyelmet fordított váro-sunk vezetősége és képviselőtestülete a tanügyi, testnevelési és kiseddóvási kér-désekre is.

Iskolaépületeinket rendbe hoztuk. A nagyvállalatok megértő áldozatkészsé-géből létesített Dr. Chorin Ferenc reál-gymnasiumunk, mely 1927-ben nyilvános-sági jogot kapott. Ezen elsőrangú nivóju középiskolánk fejlődése, tanítvány-létszá-mának folytonos szaporodása, igazolja azon állandóan hangoztatott állításunkat, hogy gymnasiumunk hivatala van Losonc és Rimaszombat elvesztett gymnasiumait pótolni és tanügyi kormányzatunk első-rendű kulturális kötelessége volna azt állami gymnasiummá átminősíteni. Fenn-tartásért ismételt hála és köszönet illeti áldozatkész nagyvállalataink vezetéséit, a város egész közönségét, de a nagy terheket türelemmel viselő szülőket is. Az államosítás elérése iránti harcot ab-bahagyni nem fogjuk! Az eredmény ki-vívásáért felelősek vagyunk a jövő tar-jáni Nemzedéknek.

Hasonló áldozatkészség nyilvánult meg mindig városunk részéről a Levente-és a Cserkészfiu intézménnyel szemben is.

A magyar jövőnek legdrágább re-ménye a gyermek iránti szeretet méltó emléke a Polgármesterünk indítványára nagy szeretettel létesített gyermekjátso-tér, mely boldog örömben, hangos jó-kedvben hozza össze a város minden rendű és rangú családjaianak ifju nemze-dékét, egymás iránti szeretetre, összelo-gásra tanítva őket.

Lelekes tanfériak kezében eredmé-nyesen működik iskolánkivüli népműve-

lenség, mindig nagyobb és nagyobb tömegeket vonzván be a kultúrabadások hallgatóságai közé.

Városunk fejlődését így elvonultatván lelki szemünk előtt hálás szívvel emlékezünk meg ismételve is arról a megértő támogatásról, melyben városunk ügyét az eltelt 10 esztendőn át vármegyénk főispánjai Dr. Sztranyavszky Sándor, Pályi Pál és Soldos Béla ömeltóságai részesítették. Nem volt olyan közérdekű ügyünk, mely vármegyénk vezéreit az Alispán Ur Ömeltóságával ne állította volna sorompóba városunk érdekében. Polgármesterünk nem intézhetett Hozzájuk kérelmet, mit ne honoráltak volna! Nem volt salgótarjáni ügy, mely ne találkozott volna teljes megértésükkel, teljes támogatásukkal. Összinté szívünkben fakadó köszönetet mondunk ma ezért! Szívünk egész melegével küldjük innen köszönetünket beteg fekvő főispánunkhoz, Soldos Béla Ömeltóságához. Munkanélküli inséget szenvedő testvéreink köszönetét küldjük hozzá azért a sok jóért amit küldött nekik.

De igaz, szívből fakadó köszönet és hála illeti a Salgótarján élete legfőbb mozgató erőközpontjainak a nagy iparvállalatoknak vezetőségét is. A város közönsége loyális hálával kell hogy ma megállapítsa azt, hogy a Társulatok Vezérei sokszor alá tudták rendelni ott, ahol szükséges volt a speciális vállalati érdekeket, a város helyesen felismert egyetemes közérdekének Salgótarján lüktető érendszereiben a vállalatok a vérkeringés legfőbb gócpontjai. Adja a Magyarok Istene, hogy ezek a gócek, a vállalatok tárnái, műhelyei, kemencéi soha ki nem hűlve, biztosítsák továbbra is a város vérkeringését és mint a magyar gazdasági élet gyógyulásának valódi fokmérőit mutassák az igazi fejlődés, a teljes gyógyulás jeleit.

Boldoguljon a város munkásnépe, — a lakosság gerince!

Mert sehosem igazabb az a régi közgazdasági megállapítás, mint a munka városában: „Ha keres a munkás jól megy mindenkinek.”

A képviselőtestület nevében szólok fel, — nem volna ildomos, ha magunkat, a képviselőtestületet magasztalnám, de mulasztást követnék el, ha az elmúlt 10 esztendőre visszapillantva, meg nem állapítanám, hogy az elért haladást eredményező munkának fontos componense volt a város képviselőtestületének áldozatkészsége, a Polgármester törekvései, munkája iránt mindig tanúsított bizalma, a város tisztviselői iránt őszintén kimutatott megértő szeretete.

A 10 év alatt ennek a városnak Képviselőtestülete minden idejét a város komoly ügyeinek, fejlődési, haladási lehetőségeinek biztosítására fordította. Soha egy pillanatra sem volt szükséges a tárgyalások céljaira rendelkezésre álló időket indulatok levezetésére fordítani, mert ez a Képviselőtestület a tanácskozás méltóságát mindig megőrizte.

És most Hozzátok fordulok Városom tisztviselői Kedves Barátaim!

Nektek azt hirdették a reggeli hangok, hogy legyetek továbbra is a jognak, az igazságnak és az emberszeretetnek azok a sziklavarái, melyeket hiába ostromol a forrongó, zajló tenger bármilyen hullámveréssel! Legyetek továbbra is megtestesítői annak a tiszteletreméltó közéleti fogalomnak, hogy „magyar köztisztviselő” aki ott áll és ott marad rendületlenül és rettenthetetlenül és nem enged el elsőpörni azt a talapzatot, mely nélkül minden emberi közösség megdőlné és porba omlik.

Jog, — mit élővé tesz az igazság és méltányosság, mely meglátja a vergődő szívek igazságát, — ezek legyenek vezéreszméi a jövőben is, melyek hivatástok gyakorlásában továbbra is mindenkor szeméitek előtt lebegjenek!

Ti tudjátok, mert működéstelekkel megmutattátok, hogy a hivatali tekintélyt nem a büszkeség merevsége, a mogorván öszerező homlok és a fensőbbbbséges hangja adja meg, hanem a szív jósága és a belső érték kisugárzása.

Távol az élettől, a hivatali szobák falai közé zárkózva, a legelkiismeretesebb tisztviselő sem töltheti be megfelelően hivatását, — ott meg kell érezni minden szellőt, vihart, égzengést, — oda be kell hatolni minden napsugárnak. A hivatali szobákat az élet levegője töltse meg és onnan lény és meleg áradjon mindenki felé!

Polgármesterünk megmutatta, hogy egy város kormányzása nemcsak művészet, mint sokan hirdetik, hanem az ész, a tudás, az erő, a megérzés, a meglátás, a szív, a lélek együttes megnyilvánulása. Ti tudjátok, mert megmutattátok, hogy a hatalomban több a kötelesség, mint a jog! Az önzetlenség, a kötelességtudás, ilyen feladatokhoz nem elégséges! Minden munkát a lélek tesz becsessé és eredményessé, mely áthatja azt, ki a munkát végzi.

Most inkább, mint bármikor, kell hogy szívetek és megértésetek az elesettek, a szenvedők, a vergődők legyen, — hogy továbbra is éljen városotok lakóiban a tudat, hogy aki küszöbötök átlépi, ott nemesen érző, melegszívű embert talál.

Támogassátok az erőset, hogy erős maradjon, de fokozott gyengédséggel és szeretettel karoljátok fel a gyengét, hogy erőssé lehessen!

A becsületes munka találja meg nálatok továbbra is elismerését, — az üldözött igazság védelmét, hogyha majd újra megszólalnak egy új, boldogabb jubileum barangjai, — hirdessék csengve-bongva, hogy Salgótarján városa fejlődésében, lakóinak boldogulásának, tisztviselőinek önfeláldozó munkájában soha meg nem akadt, — soha vissza nem fejlődött, hogy csak egyben mutasson visszafejlődést a város, — országos elhelyezkedésében!

Ebbe fejlődjék vissza! Ne legyen ugynevezett „fontos határváros,” hanem legyen messze-messze a magyar határtól munkás, törekvő, széthúzat nem ismerő, melegsívű nemzedéknek boldog otthona.

Adja Isten, úgy legyen!

A város Képviselőtestületének Állandó Választmánya nevében bátor vagyok előrerjeszteni a következő határozati javaslatot:

Határozati javaslat:

Salgótarján megyei város közönsége a városá alakulás tizedik évfordulóján, a hálás magyar lélek kitörő lelkesedésével, hódolatteljes szeretettel üdvözlö a munka városából, a magyar feltámadásnak első munkását nagybányai Vitéz Horthy Miklóst, Magyarország főmeltóságú Kormányzóját!

Elhatározza a diszközgyűlés, hogy a város 10 éves jubileumát ezen közgyűlés jegyzőkönyvébe iktatja!

A 10 esztendő alatt a város javára elért eredményekért a város képviselőjének dr. Sztranyavszky Sándor ur Önméltóságának dr. Soldos Béla főispán ur dr. Baross József alispán ur Ömeltóságai-
iknak, a város polgármesterének és tisztviselőinek érdemeit jegyzőkönyvében megörökíti.

Kérem javaslatomnak elfogadását! A helyeslő taps elülte után **Baross József** alispán emelkedett szólásra.

— Eljöttem — mondotta — hogy a magyar élni akarás génuszát Salgótarjánban üdvözölhessem. Salgótarjánnak első tíz éve e genus felemelkedése volt.

Nagyságos Polgármester Ur! Mélyen tisztelt diszközgyűlés! Eljöttünk ide az egyik trianoni határról a másik trianoni határra, hogy részt vegyünk a magyar élni akarásnak, a magyar alkotó erejének ünnepén... De mindamellett Salgótarján e tíz év alatt kivette részét a magyar élni akarásnak munkájában, ez alatt a tíz év alatt érdemlegesen bekapcsolódott a magyar nemzet azon történeti hivatásába, hogy itt a kelet és a nyugat egyik erőssége, egyik védőbástyája legyen. Sajnos Salgótarján nemcsak védőbástya, Salgótarján végvár is eddig és valahányszor én eljöttem ebbe a végvárba itt az őrség mindig helyén volt és mindig éberen őrködött. Ma is két oldalról lenyegte veszedelem, mint egykor a végvárak idejében. Keletről a vadság, a rombolás szelleme, nyugatról az imperialista hatalom. Megőrizte és fenntartotta a nemzetet a végvárak idejében és fenn fogja tartani most is ez a hűség szelleme.

Én úgy érzem, Salgótarján Te hű maradtál. Haladjon ez a város továbbra is a megkezdett nyomokon, legyen a város szelleme ezentúl is erősen nemzeti és legyen ez a város továbbra is a munkának, alkotásnak, nagy és veszélyes időknek erős vára. Polgárai ez idők mostoha gyermekei, akiknek minden gondolata, minden törekvése hazájuk java. Mind-egyikük mélyen a szívében hordja a magyar kötelességérzés gondolatát. Alljon őrt Salgótarján város, álljon őrt és vigyázzon, hogy a haza és a polgárság

érdeke legyen mindenkor a legfőbb kötelessége.

A vármegye büszke Salgótarjánra és én mikor mint a vármegye alispánja a vármegye közönsége nevében meleg szívvel üdvözlöm a város érdemes polgármesterét, érdemes tisztviselőkarát, érdemes képviselőtestületét és a város egész derek magyar közönségét, kérem az Ur Istent hogy legyen áldása ezen a város, adjon erőt, boldogságot és kitartást a város vezetőségének.

Általános figyelem és lelkes ováció között állott fel szólásra **dr. Sztranyavszky Sándor** ny. államtitkár, kerületünk képviselője. Beszédjének majd minden mondata után kitört a helyeslő és orkászertü taps, amely a szeretett képviselőhöz való ragaszkodást minden-
nél jobban bizonyította. Érces hangja, világos okfejtése, lebilincselő egyénisége egyaránt uralkodott a zsufolt terem szíve fölött és a nagyszerű együttérzés ünnepi hangulatát lehelték a lelkek, kezét kézbe tudva Salgótarján és képviselője között. A régi kötelemeket megpecsételő beszédből közöljük az alábbiakat.

Mélyen tisztelt diszközgyűlés!

Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Olyan történelmi sulyos, gondterhes idöket élünk, hogy szinte érzi az ember, hogy ünneplésre nincs idő. Azonban én úgy érzem, hogy magunkbaszállásra, a multá való visszatérésre, önelszámolásra mindig időnek kell jutni. Én a mai öszszejevetelünket is nem ünnepnek tekintem, hogy nem azért jöttünk össze, hogy önmagunkkal beszélgetve, mintegy ünnepeljük önmagunkat, barátainkat és Salgótarján város tisztviselő karát, hanem összejöttünk azért, hogy visszatekintve egy 10 esztendő multá, megállapítsuk azt, hogy ez az idő nem mult el nyomtalanul felettünk. Ez alatt a tíz esztendő alatt kötelességeit hiven teljesítette Salgótarján város közönsége a haza és városa iránt a város tisztviselőkarával az élen.

Nem ünnepelünk, de történelmi igazságokat állapítunk meg akkor, amikor megállapítjuk, hogy ez alatt a tíz esztendő alatt lankadatlanul dolgozott és dolgozott magyar hazája javára ennek a városnak minden polgára és minden munkása és ami a legfelemelőbb ennek a tíz esztendőnek munkássága alatt az, hogy ebben a munkában egyaránt részt vett Salgótarján minden egyes munkása, minden egyes polgára és ez alatt a tíz esztendő alatt nem válaszfalakat épített, hanem válaszfalakat rombolt le Salgótarján város minden polgára, minden munkása. És akkor, amikor a tíz esztendő fordulója ünnepejük én úgy érzem hálával és köszönettel tartozom magam is mindenkinek, elsősorban tartozom azoknak, akik segítségemre jöttek abban, hogy Salgótarján polgári és munkástársadalma megértse egymást, hálával tartozom azoknak, akik segítségünkre jöttek nekünk abba, hogy Salgótarján munkástársadalmanak lelkében magasra lobogjon a hazaszeretet lángja. Hálával és szeretettel tartozom Salgótarján hazafias szellemében gondolkozó munkásságának, amely a három szürkő magyar nemzeti lobogó színeivel beburkolta magát... Tíz esztendő munkája fényes igazolása annak, hogy gondos kezekkel, szerető és meleg szívvel ellehet távolítani minden magyarnak lelkéről és szívéből azt a kérget, melyet avatatlan kezek fagyasztottak rá és meleg szív és megértés minden magyar lelkéből kiváltja azt a közös érzést, mely ezeréves hazánk boldogulásához vezet. (Helyeslés.)

Ez az érzés legyen egyben záloga a boldog jövődönnek is! Engedtessek meg most nekem az, hogy megemlékezzem mindazokról, akik Salgótarján jövődjé érdekében czaltak a tíz esztendő alatt lelkiismeretesen, önzetlenül és hűséggel dolgoztak.

De úgy érzem, hogy azok után, amelyekkel Vass József akkori népjóléti miniszter emléke előtt már a polgármester ur is hódolt, úgy érzem kötelességet teljesítek magam is a becsületes magyar ember kötelességét, amikor itt hálával és mélységes tisztelettel adózom Vass József emlékének. Ma Vass József emléket a közéleti férfiaknak kijáró hálátlanság mardossa tépi és sárba tiporja. Salgótarján ne járjon ezeken a nyomokon és legyen bátorsága legyőzni azokat akik magyar államférfi emléket tépedesik és legyen Salgótarján polgárai lelkében is szent érzés, amely ilyen hadműveleti játékok közepette is hálával és mélységes tiszte-

lettel emlékszik meg arról a magyar emberről, aki Salgótarján jó akaratával, megértő szívvel és szerető kézzel tá-mogatta.

Vass József, megértő, meleg szíve áldozatkészsége tette lehetővé nagy részben Salgótarján fejlődését. A más idö-
ben ha indokolni is lehet a helyénvaló takarékoságot, meg kell állapítanunk, hogy fejlődés haladás mindig csak az áldozatkészség nyomán volt tapasztalható. És itt Salgótarjánban számtalan középü-
letnek emelése, a város rendezése, uta-
inak kövezése nemcsak fejlődést jelentett hanem e város munkanélkülieinek évek hosszú során át való tespedését megaka-
dályozta és átvezette a munkásságát a munkanélküliség keserves évein.

Ezért hódolunk ma Vas miniszter emlékének és fehéren akarjuk látni a munka tisztos felső köntösét is!

Én úgy érzem, hogy a mai gond-
terhes és végzetesnek látszó idökből is a nemzetet kivezetni az elszánt alkotó erő, nem pedig a tépelődő és rövidlátó szadista számba menő zsugoriság képes.

Én elsősorban tehát a hála, a meg-
becsülés, a szeretet, az emlékezés érzé-
seit oda a másvilág felé küldve hiszem, hogy ott is, a ma érzett sok-sok keserü-
ségek között gyógyírként hat az a tiszte-
let és az a ragaszkodás, amelyet Salgó-
tarján város küld Vass Józsefnek.

Hála és elismerés illeti meg a sal-
gótarjáni vállalatokat és megértő, meleg-
szívű vezetőiket, akik mindenkor megér-
téssel jöttek támogatásomra és lehetővé
tették azt a harmoniát, melyet beszéde-
ben Sente László barátom, a városi kép-
viselőtestület kiváló szónoka kifejezésre
juttatott.

De én úgy érzem, hogy a magya-
rok Istenének, a gondviselés bölcs irá-
nyítójának tartozom elsősorban hálával
azért, hogy Salgótarján ügyeinek vitelére
olyan férfiakat adott, nehéz válságos tör-
ténelmi idökből, akik mindenkor meg-
tették kötelességüket és amelyet ma ne-
kik megköszönni szeretnék.

Ebben a munkában a legtöbbet a
polgármester dolgozott, ezt magam merem
és tudom állítani, mert minden munkámra
ő serkentett engem és mégis az érdem
legnagyobb részét rám ruházta, de én
most ezt az alkalmat használom fel, hogy
az érdemnek oroszlanrészét öneki nyujt-
sam át, az elismerés és a hála oroszlan-
része is őt illeti meg.

Mélyen tisztelt diszközgyűlés

Hálával és mélységes tisztelettel haj-
tom meg fejem Salgótarján város egész
tisztviselői kara, képviselőtestülete, a vá-
ros egész tisztelt közönsége előtt is, mert
az ő odaadó szorgalmas munkájuk nél-
kül, a salgótarjáni közönség, polgárság és
munkások egymás iránti meleg érzése
nélkül nem sikerült volna Salgótarján
érdekében eredményesen munkálkodni.
Akkor, amikor én a tíz esztendő évfor-
duló alkalmából Salgótarján iránti őszinté,
meleg szeretettel és polgári iránti tisz-
telettel hajtom meg az elismerés lobogó-
ját, úgy érzem nem kívánhatok ennek a
városnak szebbet mint azt, hogy az el-
következendő tíz és többi esztendő fo-
lyamán is olyan legyen a város polgárai
és munkástársadalma között a megértés,
mint amilyen volt az elmúlt tíz évben.
Ugy kerülje ezt a várost az a visszavo-
nás és gyűlölködés, az egymás iránti be-
csülésnek az átka, mint kerülté ez alatt
a tíz esztendő alatt. A felekezeti béke
felett örködjenek elsősorban a lelkipász-
torok, akik becsületesen munkálkodtak
eddig is azon Isten áldása kísé-
ré az elkövetkezendő évek folyamán azt a
megértő munkát, melyet ha Isten is úgy
akarja önzetlenül és hűséggel együtt fo-
gunk folytatni az önző magánérdekek el-
kerülésével, a nemzet jövője és Salgótar-
ján város fejlődése érdekében. (Szünni
nem akaró taps.)

Horváth Sándor balassagyarmati
polgármester a következő kedves szava-
kat mondotta:

Mélyen tisztelt diszközgyűlés!

Amikor Salgótarján városának a
mai jubiláris ünnepségekre szóló meghi-
vóját megkaptam és engedelmet nyertem
rá, hogy itt felszólalhassak, nyomtatókosa-
n lett értésemre adva, hogy csupán 3 percig
beszélhetek. A figyelmeztetésnek eleget
téve csupán 3 szóban hozom a testvér
város üdvözlését, három latin szóban, me-
lyet egyik város kíván a másiknak: vival,
crescat, floreat, éljen, fejlődjön, virágozzon.
E szavakkal őszinté szeretettel tolmácsol-
lom Balassagyarmat város atyafiságos jó-
kívánságait.

Ma este fél 9 órakor az Ipartestületben huszonötös estély!

Vitéz Bodor Sándor alezredes tisztikarának élén a következő szavakkal üdvözölte a jubiláló várost:

„Magyar katonaszívünk teljes melegével köszöntjük Salgótarján város hazafias polgárságát. Ez ünnepélyes órában kérem a város mélyen tisztelt vezetését, de kérem minden egyes polgárát is fogadják alkotó munkájukhoz, a helyőrség tisztikarának és legénységének szerencse kívánatait.

Az Isten éltesse és vezesse azt a munkát, amit itt mindnyájan a magyar haza érdekében végeznek.”

Zelenka Ottó járásbírói elnök az ottthont nyert hivatalok és közhatóságok nevében mondott elismerő szavakat:

Salgótarjánt 40 éve ismerem.

Láttam a jó béke világban, láttam a háború alatt, láttam a forradalom, kommun és ellenforradalom idejében s látom és közelebből ismerem 11 év óta, mióta lakója vagyok.

Lelki szemeim előtt leperreg a 40 év filmje, mely Tarját a különböző idők képében mutatja s eszembe jut a Főnix madár meséje, a Főnix madár, mely elhamvadt s hamvaiból támadt fel.

Salgótarján tudtommal nem hamvadt el a hasonlat tehát képletes. De ha vissza emlékezem a régi jó Salgótarjánra, a mocsaras közteterekre, szemetes, sáros és döcögős utcákra és a viskókban álló utca sorokra, minek helyébe és helyén paloták, villák, járdák, kövezett utak, egész új városrész épült és készült, akkor a Főnix madár hasonlata nem is olyan merész. Hamvaiból támadt fel Salgótarján valóban.

Azok a közhivatalok és intézmények, melyek nevében van szerencsém felszólalni talán már valamennyien palotában foglalnak helyet, s ha nem is mind palotákban, de a civilizáció s haladás követelményeinek megfelelő helyiségben a viskók helyett,

A hivatalok és intézmények alkalmazottai pedig kedves ottthont találtak és találnak a városban.

Az ottthon szeretete hozott benünket a mai jubiláris közgyűlésre s az észtet arra, hogy kivegyük részünket a város ünnepléséből.

A salgótarjáni közalkalmazottak nevében meghajtom az elismerés zászlóját mindazok előtt, kiknek a várost és a nagyszabású fejlődését köszönhetjük.

Éltetem a várost, mint a magyar munka, élni akarás és a hazaszeretet példányképét.

Álljon és maradjon, fejlődjék és gyarapodjon időtlen időkig.

Bérczy Sándor m. kir. bányatanácsos, bányagazgató a nagyvállalatok szemszögéből nézve értékelte a tíz éves városi munkát.

Igen tisztelt Diszközgyűlés!

Gyors szárnyakkal halad az idő. Ma 10 esztendeje annak, hogy Salgótarján Nógrádvármegye határszéli nagyközsége rendezett tanácsú várossá alakult. Mi a nagyvállalatok vezető emberei telve voltunk azon reménnyel, hogy kitartó és ernyedetlen munkával és legiőbb tudásunkkal szintén részt vehetünk Hazánk újraépítésének nehéz munkájában.

10 év elmúlt, Salgótarján még mindig határváros, gazdasági életünk és iparunk teljesen lerongyolódott, mi azonban nem vesztettük el azon reményünket, hogy komoly és becsületes munkával az országot ismét talpra ne állíthassuk és hogy Salgótarján még sokáig határváros nem maradhat.

Ezen reménységünk megvalósulásának meggyőződéses tudatában üdvözlöm Salgótarján városát a helybeli nagy iparvállalatok képviselői nevében, üdvözlöm annak nemesen gondolkodó polgárait és munkásságát.

Szántay István képviselőtestületi tag, a Tesz. kerületi elnöke lelkes helyeslés között a város társadalmának üdvözlését tolmácsolta.

Tisztelt Diszközgyűlés!

Salgótarján városának társadalmát ma szintén ünnepet ül. Ünnepet, amely túl a hivatalos kereteken, túl a hivatalos funkcionáriusok előírásain Salgótarján polgárságának lelkében folyik le. Ünneplő a tíz éves városság kulturális és szociális al-

kotásait, amelyeket a város társadalmának szellemi és anyagi jóléte céljából emelt a magát büszkén polgárságnak valló salgótarjáni közösség.

Ünnepli azt a szellemet, azt a lelki elhivatottságot, amely képessé tette jóformán semmiből itt intézményeket létesíteni és tíz év alatt itt a becsületes városi munkának tradíciókat teremteni. Mert nemcsak évszázadokkal mérik a tradíciókat, évek alatt is szépekké csiszolódnak, követésre méltóvá válik a bámuló és elismerő léleksugárzásban az a tett, amely önzetlenül a köz javára tettelet. Ezek a munkatradíciók Salgótarjánban 10 évvel ezelőtt vertek gyökeret. Gyökérszálaikat oly mélyen eresztették a társadalom minden rétegének egészséges humuszába, hogy ime tíz év után a hivatalos falak kevésnek bizonyultak a sudárba szökkenő fa terebélyének befogadására és új falak közé kellett jönni, hogy e terebély mai napon való virágborulásában gyönyörködhesünk.

A tíz év előtti gyökérverés laza talajon, viharjárások idején indult meg. Egy véres csontkhatár hegedetlen sebeinek vérharmata hullott az új településre. De gátat kellett vernünk a gátszakadások idején a mindent elöntő ár elé és megkötni a gátat élő emberi sövényvel, hogy meg ne mozdítsa, el ne szakítsa az egész idáig leért szennyves trianoni áradat.

Ünneplem ezt a gátépítő, elősövény salgótarjáni társadalmat a városodó város tízéves ünnepén. Ez a társadalom abban a szent hitben volt, hogy keserű felkészülése, ideg és izomfeszülése kifelé csak rövid életű lesz, míg a trianoni ár visszafolyik a kertek alól. Befelé azonban az alkotások vágya és a szükségérzet emberi fogalmak szerinti örökintézmények alapjait rakta le.

És mégis mit látunk ma az ünnepelés napján? A keserűségek pohara még ma is csordultig van. Salgótarján még ma is határváros s dacára a földje alatt szunnyadó vagyonoknak, lakói, a társadalmát alkotó kereskedő, iparos és munkásvilág hangos jajban sóhajta az ily régén várt jobb idők jöttét, kívül-belül a nyomor megszüntét.

Bocsánatot kérek, ha ez ünnepi hangulatban komor szó tör fel ajkamról, ha szemeim előtt ez ünnepi világitásban is a sápadt arcok sokaságai révülnek el, de nem tehetek róla: most az én szavam Salgótarján társadalmának szavát vizsgálom, amelyből a tíz éves alkotások ünnepes allulálaja mellett felhőrdül a határconk sebére gondoló magyar, felzokog a gyermekét nem tudni mire szülő anya és felsír az éhező magyar gyermek. (Helyeslés.)

Ki hitte volna, hogy tíz év után is ez a város őrzi a határköveket, hogy Salgótarján társadalmát tizenhárom évvel a háború után még nagyobb nyomor hordoz, mint akkor! (Helyeslés.)

És én mégis úgy látom, hogy sohasem bíztam jobban a város jövőjében mint most a nyomorviharok, a recsegő-ropogó világzengés idején, amidőn tíz év küzdésére tekinthetek vissza. A tíz éves munkatradíciók beékelte magát a város társadalmának lelkébe, a tízéves küzdve-építés századok új, viruló meglegedett korszakának alapját vetette meg. Amely társadalom megtanult szenvedni, bajban, szomorúságban kitartani, a nehéz időkben összefogni, azt nem kell féltetni, mert az akarni, győzni és alkotni tud! Aki látta e város utcáin a mostani időkben amidőn a hajnali derengést is sokszor az alkony szomorúságával nézzük, majd meg az alkonyatban is hajnalt sejtett családok reményünk, a félig már bezárt ajtaju boltos, a hullámokkal küzdő iparos, a létminimum alatti bérért dolgozó bányász keményen összeszorított ajkát, elszánt nézését, igazat ad nekem, mert homlokukról olvassa le: Salgótarján tud nélkülözni és küzdeni jövőjéért!

Ennek a társadalomnak képviselőtestülete, vezetéséhez csak méltó lehet küldöihez, megbízóihoz és az is lesz, csak a társadalom érverését, csak a lelkek szavát kell figyelnie és követnie. En viszont mint a salgótarjáni társadalom megbízottja hitet teszek ez ünnepélyes óráján Salgótarjánnak amellelt, hogy e város jubiláló képviselőtestületét, érdemeiket felmutató polgármesterét és vezetését mindenben és mindenütt követni

fogjuk azon az uton, amely ut a tízéves szenvedés megszüntetéséhez és a határkövek félredobásához vezet.

Ebben a társadalomhan megvan a törhetetlen hit és meggyőződés, hogy ez a megpróbáltatás rövid lesz már, hogy a salgótarjáni acélból kovácsolt kardok fogják biztosítani nemsokára, hogy a salgótarjáni szénnek szabad legyen salgótarjáni kályhákból árasztani a meleget Nagymagyarország minden lakójára és salgótarjáni kristályos pohárból fogja üríteni ez öröme széles e haza minden lakója a nektárt. (Hatalmas helyeslés.)

Akkor majd ez új, nagy ünneplés idején ki fog csordulni, ki fog csapni az öröm láza e teremből és Salgótarján minden kunyhóját megtölti új, nagy, soha el nem muló boldogsággal!

Adj a jó Isten, hogy úgy legyen!

Ifj. Timaróczy Sándor az Ipartestület elnöke rövid, de lelkes szavakkal fordult az ünneplő közgyűléshez:

Mélyen tisztelt Diszközgyűlés!

Mélyen tisztelt ünneplő közönség!

Salgótarján nagyközség várossá történt átalakulásának tíz éves jubileuma alkalmából a Salgótarjáni Ipartestület nevében igaz magyar szeretettel üdvözlöm a Diszközgyűlést, a város közönségét, de különös képpen üdvözlöm a város nagyérdemű vezetését, mint akinek érdemű munkálkodása városunknak ezen tíz év alatt, minden téren történt előre haladása nagy eredményként tudható be.

Kívánom, hogy a város közönsége és a város vezetősége között fennálló szeretet továbbra is megmaradjon, hogy a harmonikus együttműködés és egymást megértés a közérdeket az elmúlt tíz évhez hasonlóan szolgálja. Isten áldását kérem a becsületes és önzetlen együttműködésre és Városunk boldogulására!

Herczog Ede az OMKE elnöke, a kereskedők nevében üdvözölte a közgyűlést.

Nagyságos Polgármester url!

Mélyen tisztelt Diszközgyűlés!

Mélyen tisztelt ünneplő közönség!

A Salgótarjáni Kereskedők Egyesülete örömmel telt szívvel üdvözlö a mai napon itt megjelent ünneplő közönséget, azon alkalmából, hogy immár tíz éve annak a napnak, amelyen Salgótarján nagyközség várossá alakult.

A Salgótarján melletti patakgyöd-röckel átszelt, pocsolás rét-területből tíz év alatt egész új modern városrész emelkedett ki, gyönyörű villákkal, középületi palotákkal, kaszárnyákkal, szép gyermekjátékos-ter és sport pályákkal. Gödrös utcái pedig nagyszabású nyelmes aszfaltos járdákká alakultak át.

A vidéki lakosság idevonzására a városba vezető új utak, a városban keresztül húzódó sáros, gödrös, poros országutból pedig por és sármentes gyönyörű kövezett út készült.

Városunk ezen örömdetes átalakításában legnagyobb része volt Dr. Förster Kálmán szeretett polgármester urunknak, aki hivatali közelességén túlmenő szorgalommal, buzgalommal és lehet mondani szeretettel működött közre a város fejlesztése érdekében. Ezen munkájában nagyban segítségére voltak városunk nagy iparvállalatainak derék képviselői. Továbbá pedig oroszlanrészt illeti meg ezen munkáknak Dr. Sztranyavszky Sándor nyug. államtitkár, szeretett országgyűlési képviselőnk is, aki a középületekhez és a magán építkezésekhez a pénzbeli segítyt eszközölte ki. Legszébb ténykedése pedig az volt, amikor a válságosabb időkben nekünk akkor óriási összegeket jelentő segítséget juttatott az államtól.

Mindezekért legmélegebb hálával adózunk a mai ünnepnapon a felsorolt uraknak.

Mélyen tisztelt Diszközgyűlés!

Mi salgótarjáni kereskedők könnyeink elpalástolásával veszünk részt e mai ünnepnapon, mert a kereskedő társadalom a rossz gazdasági viszonyok és a súlyos terhek következtében az utóbbi években a legnagyobb válsággal küzd.

Tudjuk azt, hogy világszerte ez ma, ami a többi országok nagyobb részében szintén fennáll és némi vigasztalást nyújt azért, hogy ezen jelenség nem csak nálunk van meg.

Ép azért erőt merítünk városunk szép történetéből s reméljük, hogy derék polgármesterünk Dr. Förster Kálmán, Dr. Baross József alispánunk, nagymunkásságu Söldös Béla főispánunk, Dr. Sztranyavszky Sándor országgyűlési képviselőnk és az arra hivatott Kormánytényezők bölcs vezetése mellett, országunk hajója még jobb vizekre is kerül és jobb világ nyílnak városunk lakóira, szeretett magyar hazánkra, az eljövendő nagy Magyarországra.

Percze István acélgyári munkás a város munkástársadalmának nevében biztosította a város vezetését a munkásság együttérzéséről és támogató munkájáról. Elismerle és kiemelte a város nagy kulturmunkáját és felsorolta a tényeket, amelyek a város vezetésének szociális gondolkodását bizonyítják. Kérte továbbra is a munkanélküliek istápolását.

Az elnöklő polgármester kimondotta a határozati javaslat elfogadását.

Ezután következett a diszközgyűlés egyik legmegkapóbb része a diszpolgári oklevél átadása.

A diszesen megajzolt diszpolgári oklevelet, amelyet Bóna Kovács Károly kisírt el finom ízléssel és hozzáértő művészettel s amelyen keretként Dr. Förster Kálmán polgármesternek. Salgótarjánhoz fűződő kapcsolataiból jelenetek vannak megörökítve, **Traum Péter** esperes plebános adta át.

A diszközgyűlés szónokainak majd mindenike megemlékezett a polgármester érdemeiről, de ily meleg szóval, ily életűen és mégis a szó művészi erejével egy sem tudta dr. Förster Kálmán érdemeit, vallásérkölszi, társadalmi és hazafias működését értékelni. Ime a beszéd:

Nagyságos Uram!

Az okmány, melyet a kezembe tartok s melyen az áll, hogy Salgótarján városa 10 éves fennállása jubileuma alkalmából diszpolgárává választotta: csupa színes, mély értelmű jelenetektől ékes. Ezek a jelenetek mint megannyi ragyogó képek Salgótarjánból vannak véve s idekivánczoltak erre a papírra polgármester ur neve köré. Ugyhatnak, mint valami diadalmi koszoru, melyben ott ível a tény, a diszpolgárság kitüntető ténye.

Ezekből a képekből beszédem tárgya gyanánt hármát ragadok ki.

Első a Kálvária Polgármester ur. Ugy tekintünk Önre, mint aki a nemes lélekből fakadt nagy buzgólkodásoknak megértő támogatója. Lelkes támogatója a szépnek abban a magaslatban, ahol az ideális élet földet átölölő rétege fekszik s mely magaslatból szinte eltűnnek az elválasztó barázdák, miket az emberek vájtak s elsimulnak az elszigetelő falak, miket a történelem emelt. A városnak tíz esztendeje egybeesett szegény hazánk-nak is legnehezebb időszakával. S Ön polgármester ur e tíz év alatt nem jelszavakkal, hanem tettekkel dolgozott. Nem jelszavakat röpitett az égre, melyek mint a rakéták pufognak és vakítanak, de csak azért, hogy a mindennapi élet álmélkodó szeme ne vegye észre az üz-köt, melytől társadalmak ezoktak mindent fölemészto lángba borulni. (Helyeslés.) Ugy van, templomok és egyházak állítják, hogy polgármester ur az emberek lelkiismeretbeli érzéseit sohasem bántotta, hanem tisztelte s az egyházak törekvéseit támogatta. Nagy nehéz időkben, de minden időkben ilyen vezető emberekre van szükség, akik lelkiismeretben nyugodtan állhatnak a történelem itélő széke elé. Ez a legszentebb levél az okmány koszorujába.

Második kép a gyermekjátékos tér. Tudom, e képpel szíven találta a művész avatott alkotó keze! Emlékszem, jól arra a délutánra, mikor a játszótérre „fölavattuk”. Polgármester ur elsőnek csuszott le a gyermekcsuzdán. S ezzel a lecsuszással emelkedett föl ideális magaslatba. (Helyeslés.) Lefelé haladt, de fölfelé ért. Le kellett szállni, hogy a gyermekek közé érjen. De mikor lent volt a kis aranyos kacskók és duzzadó öröm arcok között akkor emelkedett föl társadalmi hivatásának legnagyobb magaslatára. Boldog lehet, ha majd erős, egészséges nemzedék járja Salgótarján járdáit, miket emelt és állt be utcáit, miket rendezett. Társadalmi vonatkozásu reflexiókat tovább nem fűzök. Ez a kép legyen egyéb társadalmi működésének is összefoglaló képe. Ez a

kép az okmány koszorújának legkedvesebb és legszínesebb levele.

A harmadik képet a kálváriától tovább veszem a Szent Imre hegy u. n. szerpentin utcáin föl a hegy tetejére, vulgó: a Pipis tetejére. Emlékszik Polgármester ur arra a decemberi délutánra, mikor Tóth Gyula lelkes városatyja, — kit nemcsak történelmi hűség kedvéért, de érdemi okokból is jól esik fölemlítenem — be sietett hivatalába és azt mondta: Polgármester ur látszik a Tátra. És Polgármester ur letette a tollat, ott hagyta az íródat és sietett föl a hegyre. Mikor meglátta a Tátrát, könnyei csordultak ki — szívéből, magyar lelkéből. Ime ez a kép hazafias működésének képe: a tárjani utakon föl a hegyre, völgyre utat vágni a határokon túl a Tátrára. Mózes, a zsidó nép vezére is ott állt a hegyen. Látni kívánta az ígért földjét. Az Ur neki nem engedte meg, hogy e földre rálépessen, de legalább azt megengedte, hogy lássa. És Mózes látta és meghalt. Meghalt abban a tudatban, hogy népe azonban el fog érni vágyainak és imáinak boldog földjére. Polgármester ur, a Pipis csúcának képe váljék Önnek szemében egészen valóvá. Ez ünnepélyes pillanatbnn tudjuk, hogy mindannyiunknak ez az imádsága Önnek is a legkedvesebb, legszentebb imája. Ahogy eddig vezette, úgy vezesse ezután is népét, az egész várost oda, amerre hazafias lelke buzgalma száll, az ígért földjére a Tátrára, hogy mielőbb megvalósuljon az örök magyar álmom: vallási, társadalmi és hazafias küzdelmeink Istentől megszentsélt célja: a felszabadult országl! Legyen ez a kép is az okmányon. A koszorúnak ez a legragyogóbb levele...

Engedje meg Polgármester ur, hogy az okmányra még egy képet fessek. Rövid leszek. Egy szívet kívánok még bele rajzolni. Ebből a szívből nagy szeretet, hitvesi meleg árad szét, elsimit egy redős homlokot és felderít egy gondterhes arcot. Ez a szív a Nagyságos Asszony Polgármester ur nagyrabecsült nejeének szíve. Úgy érzem, hogy ez a szív, ez a kép az okmányból nem is hiányzik, én csak kifejezést adok annak, hogy ez ott van. Örülök neki, hogy megláttam. S ez a kép már nem levél a koszoruban, hanem a koszorúnak "éltető" napja, hogy levelei el ne hervadjanak soha.

Polgármester Ur! Az okmányt most átadom. Ha a meleg otthonban rátekinthet, a képekből áradó eszmék töltsek meg állandóan boldog érzéssel szívét, lelkét. Legyen boldog a tudatban, hogy Salgótarján szerető elismeréssel illette. Ez a tudat azután acélozza meg a további küzdelemre is. Sokáig, a virágos Salgótarján vallás erkölcsi, társadalmi és hazafias boldogítására. Ezt adja az Isten!

A létekből feltörő szavak hatása szinte leirhatatlan volt. Alig volt szem a nagyteremben, amely szárazon maradt volna és alig volt szív, amely föl ne sóhajtott volna a gyönyörű képek és gondolatok hallatára.

Horváth László városi tanácsnok meleg szavakkal fordult a tisztviselők nevében mélyen megindult polgármester felé:

Tekintetes közgyűlés!

Mályen tisztelt Polgármester Ur!

A halandó emberiség feje fölött sötét, borongós felhők járnak. Az életnek tengernyi bajával gúszai küzdelmet folytatunk. Mindenkit a végső fokozott munkára utal az isteni parancs, mely azt mondja: "Imádkozzál és dolgozzál. Szeresd felebarátodat, mint te magadat..." Nemcsak mondja, de parancsolja is!

És mégis oly sokan eme isteni parancsok sem engedelmeskednek, mert elvük a rutinizás és a felebarátok kizsákmányolása.

Az ilyen emberek sohasem fogják megérteni, hogy mi az az istenfélő szociális munka, mely bátorítani van hivatva nem csupán az egyesek megelégedését, de a tömegek nyugalmát is.

A mi városunk 17 ezrenyi lelke is az emberi gondoknak tengernyi bajával, elődeiknek mulasztásaival, a jelennek nehézségeivel és a jövőnek bizonytalanságával birkózik.

De ősszetartja, irányítja egy tisztaság, mely a sok kéz és az egy akarat eszményével ezen fejlődő és szebb jövőre hivatott város élén Polgármester ur egyéniségében talált életet.

Ennek az érdemeiben megbecsült 10 éves munkának és teljesítménynek adott most méltó elismerést városunk kép-

viselőtestülete, midőn értékéhez és érdemeihez mértén a mi tisztviselő soraink elsőjét azok közé a nagyok közé sorozta, kiket városunk alapítói és diszpolgárai-ként kell tisztelnünk és megbecsülnünk.

Ez okozott most nekünk tisztviselőknek örömet, mert látjuk, hogy a csupa tövissel, szokszor tépő és marczangoló tuskével teli tisztviselői pályán, mégis van megértés és elismerés is.

Ezért a mai alkalomból folyólag Polgármester urat és nejét a jó Nagyságos asszonyt a város tisztviselői kara és alkalmazottai nevében mély tisztelettel és szeretettel köszöntöm!

A mélyen meghatott polgármester is könnyeivel küzdve válaszolt a hatalmas tapsorkán lecsillapultával:

Igen tisztelt Hölgyeim és Uraim! Tekintetes Képviselőtestület!

Ne vegyék rossz néven, hogy ennyi dicséret, elismerés és szeretetnek városom, képviselőtestülete, tisztviselői és irántam való megnyilvánulása elfogulttá és elérzékenykedté tesz engem most, amikor az elhangzott és minket megüszelő szebbnél-szebb üdvözlő beszédekért és jó kívánságokért mindnyájunk nevében hálátelt szívvel mondok forró szinte köszönetet.

Egy hasonlatot keresek, mellyel jellemezni szeretném azt, hogy minden álszemérem és minden elbizakodottság nélkül mennyi illet meg, — nézelem szerint — engem azon elismerő szavakból és dicsőítő jelzőkből, melyekkel csekély személyemet, messze érdemeimen felül gazdagon elhalmozni szívesek voltak.

Ezt a hasonlatot a következőkben vélem megtalálni:

Vitorlás hajó uszik a tengeren egy távoli kikötő felé. A hajó haladása által felidézett hullámok meg-megcsillannak a ragyogó napfényben, a megtett ut utolsó részlete jól látható, és sejtelmes messzeségben még látszik a kikötő is, ahonnan a hajó elindult. A hajó előtt azonban sűrű és távolabb még sűrűbb a köd. Az árbóc keményen áll, feszülnek a vitorlák, a legénység a maga helyén, a kormányos a kormánykerékknél, bizakodó tekintete a távoli ködöt kémleli — a hajó jó széllel halad kitűzött célja felé.

Az elindulás kikötője: 1922. január 27. A hajó: Salgótarján. A vitorla: a képviselőtestület. Az árbóc: a nemzeti szellem. A köd: a jövő. A legénység: a város tisztviselői kara. A kormányos: én vagyok. A jó szél: felsőbb hatóságaink és Sztranyavszky Sándor. A cél: Nagy-Salgótarján. (Helyeslés.)

Ime, tisztelt vendégeink, tisztelt képviselőtestület, mi minden szükséges ahhoz, hogy egy vitorlás hajó határozott célkitűzéssel helyes irányban haladjon. Hiába jó — ha ez esetben ugyan tényleg jó — a kormányos, ha rozzant a hajó, szakadt a vitorla, rossz a legénység, kedvezőtlen a szél.

Én ezzel a hasonlattal nem azt akarom mondani, hogy Salgótarján hajója a nagyközségnek várossá való átalakulása óta hullámmentes vizeken, nyilegyenes irányban haladt előre. Néha bizonyos hullámok a tenger, néha bizonyos kibillent az iránytű a helyes irányból, mintha egy rossz szellem mágnesé közeledett volna feléje, az árbóc is meg-megingott néha, de a vitorlát jó anyagból szőtték, azt a vihar nem tépte meg, a legénység komoly kötelességtudással, derekasan teljesítette kötelességét mindig, a kormányos becsületes, tisztá kézzel és jó szándékkal fogta a kormánykereket és Istennek hálát — a hajó mindig jó széllel haladt.

Igen, jó széllel Kegyelmes Uram, a mi vitorláinkat Sztranyavszky féle szellem feszítette és vitte, vitte előre. (Helyeslés.)

Álljon meg hát a hajó a mai jubiláris napon a nyílt tengeren!

A kormányos hálás szeretettel simogatja végig tekintetével az időt álló vitorlákat, kezét fog egyenként a hajó legénységével. Kezük összefonódik keményen és újból hűséget fogadnak egymásnak. Azt, hogy mindenki helytáll, ha veszélyben lesz a hajó, ha felharsan a parancsszó „Mindenki fel a fedélzetre”!

Aztán tekintük könnyes szemmel égnek emelkedik, ajkuk köszönetet rebeg és imádkoznak. Arra kéri a jó Istent, őrizze meg hajójuk épségét, vitorláját innen túl is, adjon nekik ezentul is jó széllel és vigye, vigye őket az ígért kikötőjébe, a boldog, virágos Nagysalgótarjánba! (Lelkes taps és ünneplés.)

Ha valaha volt város, amely pol-

gármesterével szeretben, közös munkával összeforrot úgy Förster Kálmán dr. az. Erdemeit a város elismerte a diszpolgárrá választással, de soha el nem homályosítható szeretet összeforrásának a bizonyítékát láttuk a beszéde nyomán felzúgó lelkesedésnek, a meghatottságtól nedves szemek meleg csillogásában. Amit mondtolt olyan volt, mintha a piros szívét hozta volna hangok formájában a nagy-

teremben, amely meleg, piros fényével a terem sok csillaránál szebben világított be a jelenlévők meghatott lelkébe.

Nem tudtunk szabadulni a gondolatától, hogy az acélgyári dalárda nagyszerű Hymnusza alatt minden jelenlévő imádkozott képviselőjéért, polgármesteréért és az ily férfiakat kitermelni tudó ünneplő városáért, szegény csonka hazánkért. Sz. I.

Ünneplés a városházán.

A diszpolgárgyűlés felemelő, ünnepi hangulatában sereglett össze a városházán az ipartestületből érkező asszony, leány és férfi sereg. A hölgyek a főjegyzői szobában gyülekeztek, míg a férfi gratulálók tömege a folyosókon s a polgármesteri előszobában várakozott. A Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége salgótarjáni osztálya küldöttségét özv. Zemplényi Lászlóné ünnepi szónok, a Szent Erzsébet Nőegylet küldöttségét Kiss Lajosné elnök, az Ev. Nőegylet és az acélgyári Ludovika Nőegylet tagjait és a református hölgyeket Pántyik Árpádné elnök, az Izraelita Nőegylet asszonyait Ligeti Ferencné elnök, a Mária Leánykongregációt Gabriel Mimi elnök, az Evangéliumi Leányegylet küldöttségét Medzihradsky Márta elnök vezette. Csakhamar megérkezett Salgótarján város új diszpolgára, a 10 éves alkotás hőse: dr. Förster Kálmán polgármester. Akkorra a városházi irodája asztala kivirágzott, a lelkes asszonytábor kívánságához híven, vitéz Jónás Ödönné művészi izlése, gyengéd női keze tavaszi virágba borította az asztalt, ahonnan a 10 év munkája elindult. Virágos asztalt a Virágos Salgótarján megteremtőjének. Csak női szívekben nyílt ki ilyen megható gondolat, ilyen gyönyörűsége elismerés. A szegfűk és nárciszok között könnybe lábadt szemmel állt a Polgármester.

Niderland Gyuláné a „Mansz” és a Szent Erzsébet Nőegylet alelnöknője vezetésével Barthó Dánielné, Galgó Józsefné, Moticska Nándorné, Szauer Andorné és Sztankovits Jánosné, a Nőegylet vezetőségi tagjai küldöttsége kérte fel a polgármestert a főjegyzői szobában való megjelenésre. Lelkes éljenzés fogadta a könynyektől fátyolos szemű dr. Förster Kálmánt.

Ekkor előlépett a kis, bájos Donászy Zsuzsika és a gyermekek Kedves polgármester bácsiját imígyen üdvözlölte:

Kedves Polgármester Bácsi!

Salgótarján apraja és nagyja, szegénye és gazdaga között egy szép csokrot, a szeretet és hála virágiból.

A Polgármester bácsinak, városunk diszpolgárának fáradhatatlan munkája és erős akarata új életet adott e város jövőjének.

Adj a Isten, hogy még számos éven át jó egészségben vezethesse városunkat. Isten tartsa meg sokáig!

Özv. Zemplényi Lászlóné szólt fel ezután a „Mansz” nevében:

Szeretve tisztelt Polgármester Ur!

Engedje meg, hogy a férfi lakosság ünneplése után a város női lakossága is üdvözlölje Önt a mai nagy napon. Én a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége salgótarjáni osztálya nevében legmelegebb halálknak adok kifejezést azért a lelkes jóakarátért, hathatós támogatásért, mellyel 10 évi működése alatt szövetségünket kitüntette és lehetővé tette, hogy úgy hazafias, mint kulturális és szociális téren sikeresen működhesünk.

Polgármester Ur büszkén tekinthet vissza az elmúlt nehéz évekre, melyek leforgása alatt városunk hernyóból pillangóvá vedlett és azt kívánjuk, hogy áldásos működését még számos éven át folytathassa hasonló eredménnyel. A babérkoszorú Önt az alkotó és építő vezetői utat illeti, de a megemlékezés virág-szála két magyar asszonyt is illett.

Az első, azt a jóságos magyar anyját, ki Önnek életet adott és olyan hazafias és tettekre kész nevelést, mely nagy feladatainak megoldására képesítette. Ő most az Ur színe előtt imadkozik, hogy valóra váljon minden jó kívánság, melyet ma az Ön boldogulására elmondanak.

A másik virágszál pedig a szerető feleségét illeti, ki mint polgármesterné osztott szociális munkájában és mint MANSZ elnök buzditott bennünket a lelkes tevékenységre, kitartásra és hozzásegített, hogy Salgótarján virágváros legyen, a virágok szeretetét, mely az ő szívében élt, átültetve Tarján asszonyaiba.

Fogadja szívesen ezen emlékkönyvet, mely városunk legszebb pontjait bemutatja és a Nőegyletek elnökségi tagjainak neveit, szíves megemlékezésül.

Eddig is nehezen tartotta magát az ünnepezt polgármester, de most edesanyja nevének említésekor kibuggyant szemből a könny. És én követtem a könnyes szemeket messze, messze, egészen a szepesolaszi temető szeretettel ápoló sírkertjéig, ahol megállt a két nemesen egyszerű márványemlék előtt: az egymás mellett fekvő elhunyt szülők sírjánál. Aztán láttam, amint megismogat a fátyolos tekintet egy olasz házat és megpihen, mint kedves szülői egykoron, a Beata Solitudo fenyőfaktól ölelt magányában. Csip-csop, csobogott a kis patak is a vadvirágos réten... Özv. Zemplényi Lászlóné átadta a nőegyesületek együttes ajándékát egy művészi kivitelű bőrkötésű albumot tele gyönyörű képpel a mai Salgótarján és környékéről. A fedélén ezüstbe vésve: „Az építő és alkotó polgármesterek szeretettel Salgótarján város nőegyesületei. 1932. január 27.”

Kiss Lajosné a Szent Erzsébet Kath. Nőegylet elnöke szólt meg most szép csengésű hangon, szekfü csokrot nyújtva át a gyönyörű szavak kíséretében:

A Szent Erzsébet róm. kath. Nőegylet örömmel köszönti az ünneplő 10 éves Salgótarjánt és köszönti annak lelkes vezetőjét, diszpolgárát Dr. Förster Kálmán polgármester urat. Előttünk áll egy páros, piros ünnepi szám, a 10-es! Olyan, mint a többi szám és mégsem olyan; Jelenthet megállapodást az idők végtelenjében, jelenthet határmegyét, állomást, ahonnan visszatérhetünk. Szé a visszapiantás lehet megnyugvás a mulakra és ígért a jövőre nézve!

Ha Salgótarján város 10 éves történetét fellapozzuk, megtaláljuk benne az áldozatot, a verítéket, a könnyet, az megtaláljuk benne a pezsgő élet, — az alkotó munka virágos mezejét, a szebbnél-szebb középületek egész sorozatát, az új, aszfaltos, gyönyörű, virágos salgótarjáni utcákat.

Két név van ennek a 10 évnek a történetébe beleírva, mélyen, kitörülhetetlenül. Az egyik, — aki mindig csak adott, — gazdagon, bőségesen, szinte ontotta, szórta a kincseket Salgótarjánra, a szívén melengette ezt a várost, — ez a név nekünk, salgótarjániaknak örökké drága és értékes: a mi Sztanyavszky Sándorunk öxellenclájának a neve. A másik, — aki vezetett, irányított, szeretettel, becsülettel dolgozott a sáknak a keze nyomán kivirult a mai Salgótarján: ez Dr. Förster Kálmán polgármester ur nevel Mi asszonyok, szociális munkáinkban gyakran találkoztunk az Ő megértő jóságos szívével, az utóbbi időkben különösen gyakran, mióta megnehezült az idők járása felettünk és felgyülemlett Salgótarjánban is a könny, a szomorúság, a nyomorúság. Nem volt olyan munkánk, amelyet jóságos szívével ne támogatott volna és nem volt olyan kérésünk, amely nála meghallgatásra ne talált volna! Engedje meg Polgármester Ur, hogy ezért a jóságáért a Szent Erzsébet Kath. Nőegylet asszonytábor nevében hálás köszönetet mondjak. Fogadja szívből jövő üdvözlésünket és forró óhajításunkat, amit a jó Istenhez küldünk el, hogy az elkövetkezendő tízre — és tízekre — adjon erőt, kitartást, lankadatlan munkakedvet, áldást! A beborult magyar égre, a jövő munkáira adjon: Jobb idő! Szebb magyar jövődőt!

Pántyik Árpádné meghatott, szelid hangja szólt meg:

Kedves Polgármester ur!

Ahol ma mindenki ünnepel és a legjobbat kívánja városunknak és tisztelt vezetőjének, ott mi is kifejezést szeretnénk adni örömeinknek.

Az evang. nőegylet, az acélgyári Ludovika nőegylet és a református nők

nevében hajtom meg az elismerés zászlaját Nagyságod előtt, mint akinek szeretettel párosult celtudatos munkája emelte városunkat a mai nivójára.

Diszpolgárrá történt megválasztása alkalmából kérjük a jó Isten áldását, úgy az Ön további munkájához, mint a kedves feleségéhez, aki 10 éven keresztül vezetője volt Salgótarján női mozgalmainak és a nők szociális munkálkodásának, aki az ő kedvességével, megértésével és örökös munkakedvével mindnyájunk példaképe volt és lesz. — Kérünk még egyet! — Azt hogy engedje meg polgármester ur, hogy mi salgótarjáni nők is beállhassunk a „Salgótarján” hajójának legénységé közé és kedves kormányosunk vezetése mellett dolgozhassunk e hajó szerencsés révébe jutásán! — Isten sokáig éltesse!

Liget Ferencné a Salgótarjáni Izraelita Nőegylet elnöke lépett ezután a polgármester elé:

Engedje meg igen tisztelt Polgármester ur, hogy a mai napon az Izraelita Nőegylet nevében melegen üdvözljem és városunk fejlődése körüli tíz évi fáradságos munkáját mi is megköszönjük.

Isten vezérelje további működése során.

A bájos leánykák közül kilibbent piros arccal **Gábor Mimi**, hogy Salgótarján lányai is koszorut fonjanak a munka megérdemelt jutalmazására:

Adjon a Mindenható Nagyságodnak erőt, egészséget, hogy oly sokak részére áldásos tevékenységét szeretettel továbbra is folytathassa.

Erre kéri a Magyarok Istenét a Mária kongregáció és hisszük, hogy Ő meg is hallgat mindket.

Medzibradszky Márta az Evangéleumi Leányegylet jókívánságait szedte színes csokorba és nyújtotta át keresetlen szavakkal. A sok jó kívánság és meleg ünnepelésre visszadobbant a polgármester szíve és könnyes szemmel, meghatódva fogadott Salgótarján jövőjéért ujjabb kitartó, nehéz munkát, megértést minden szép és jó gondolattal szemben városunkért. Dr. Förster Kálmán szemeiben is ott csillogtak a gyémánt cseppek. A mi fiunk — sugár a fenyők a Galmus felől.

A kereskedők az „Omke” elnöke, Herczog Ede vezetése mellett tisztelegtek, míg az iparosság népes küldöttségét ifj. Timaróczy Sándor írt. elnök vezette a polgármester elé. **Ifj. Timaróczy Sándor** az iparosság hódolatát hozta:

Nagyságos Polgármester Ur!

Kedves Diszpolgáruk!

A Salgótarjáni Ipartestület nevében városunk diszpolgárrá való választása alkalmából engedje meg, hogy ahhoz a szép csokorhoz, amelyet az előttünk tisztelgők átadtak, egy szerény virágot, a szeretetünk virágát, mi is hozzáteheszünk. Én a diszpolgárra választászt egy fához hasonlítom, amelyet ma ültetnek el. Annak a fának, amelyiket elültetnek nemcsak a napnak sugaraira, hanem a földben rejlő erőkre is nagy szükség van. Ez a föld a polgárság kiáradó szeretete, amelybe, ha annak a fának a gyökere bele tud kapaszkodni, nincs az a földi hatalom, amelyik ezt a fát onnan ki tudja dönteni.

En hiszem és remélem, hogy az a nehezen melegedő és jégpáncéllal körülfogott iparosszív, a becsületes és önzetlen munka látására ezen jégkéreg leolvad és szívének szeretetével fogja körül a mi kedves diszpolgárukat. Kívánom a Mindenható Jóistentől, hogy becsületes, önzetlen munkájának gyümölcsét még sok-sok éveken keresztül élvezhesse szeretett városunk falai között!

A főjegyzői szobában lefolyt üdvözlések közben a vározháza tanácstermében megkezdődött a jubiláris ajándékok kiosztása. Megjutalmaztatot 385 szükségmunkás, utcaseprő, kocsi, hadiözvegy, hadirokkant és menházi ápol.

Kiosztásra került: 122 pár bakancs, 108 drb. szetter, 50 pár gyermekcipő, 24 drb. leányruha, 24 drb. leánysapka, 5 drb. használt férfiruha, 20 drb. lélekmelegítő, 40 pár használt csizma, 20 drb. meleg ing, 183 csomag — hus és szalonna, 188 l. bor.

Boldog örömkönnyeek csillogtak a sápadt munkásarcokon. Lett meleg ruha, bakancs és nagyobbn darab kenyér kerülhetett szerdán az asztalra. Érezte mindegyik, hogy ebben a városban örömben, bánatban sohasem feledkeznek meg a szegénységről. A diszpolgár szíve min-

denkire meletet áraszt. Az ünnep nem is volna neki ünnep, ha ugyanakkor a di-dergőkre, éhezőkre nem gondolna. És valahol a Branyiszko tövében megbékéltén álmodik tovább a két jó öreg. Lát-hatatlan négy kéz áldásra indult el a Tátra lábaitól.

Salgótarján város inségmunkán ma 397 munkanélkülit foglalkoztat. — Ezek mindegyike a jubiláris ünnepségen ajándékban részesült.

Az ajándékok megköszönése végett a foglalkoztatottak egy küldöttsége kereste fel dr. Förster Kálmán polgármestert akit ifj. Tóth Gyula inségmunka főfelügyelő köszöntött, aki többek között a következőket mondotta:

Eljöttünk, hogy megmondjuk, hogy a tegnapi ünnepen mi is ünnepeltünk, az örvedezőkkel mi is örvendtünk a mi szeretett Polgármester urunkat ért szép kitüntetés felett, eljöttünk megköszönni az ajándékokat, eljöttünk megmondani, hogy nagy örömet okozott nekünk és családjunknak, hogy a békeidőben szokásos volt diszes pompák költségét a mi szeretett Polgármester urunk előterjesztésére a mi megajándékozásunkra fordította a város érdemes közönsége.

1500 léleknek a nevében kívánom,

Róth Flóris főtanácsos, bányaigazgató üdvözl Salgótarját.

Nemcsak hivatali munkatársai, de a város széles körében lévő barátai előtt is ismeretes, hogy legnagyobb vállalatunk helybeli igazgatója Róth Flóris m. kir. bánya-főtanácsos huzamosabb ideje Budapesten gyengélkedik. Ezért nem vehetett részt városunk nagy ünnepén sem. A város diszközgyűlése és sok tisztelője élén a város polgármesterével gondolt rá az ünnep óráiban és kívánt neki mihamarabb teljes felgyógyulást, hogy újra részt vehessen vállalat és a személyével összeforrott tízéves város további munkájában.

Felkerestük ez alkalomból a hála Istennek már erősen javuló főtanácsost szanatóriumi szobájában és megkértük: adjon lapunk útján üzenetet az órá gondoló és jubileumát ülő város közönsége részére.

Az örök fiatal főtanácsos hosszas gyengélkedése miatt csak rövid üzenetet

hogy a mi szeretett Polgármester urunkat a Jóisten sokáig boldogságban éltesse.

A polgármester a küldöttség tagjaival sorba kezelt fogott, majd így válaszolt: Öszintén örülök annak, hogy felkerestek és annak, hogy a mi ajándéka-ink maguknak is tetszetek.

Higgyék el, hogy magam is nagyon boldog vagyok, ha egy elborult szemből csak egy könnyet is kitorulhatnak. Eddig hála Istennek e téren erőfeszítéseim a magasabb közületek vezetőinek és a város közönségének segítségével sikerültek. Hogy a jövőben mennyire fog ez sikerülni azt nem tudom. Azt minden esetre megígérem, hogy ezután is megteszek mindent ami méltányos és boldogulásukat elősegíti. Lehet és remélem, hogy talán már a nyár folyamán annyira javul az általános gazdasági helyzet, hogy sokan maguk közül már ki-ki a mesterségében, hivatásában dolgozhat. Ez ünnep alkalmából ezen reményünk valóra válását kívánom én maguknak. Isten velük!

A küldöttség tagjai visszatértek a munkacsoportjukhoz, ahol egész munkás-ság, egésznap mosolygós szemmel, derűsen emlékezett vissza az ünnepre és nagy-nagy bizalommal telt el a jövőndő iránt.

küldött későbbre ígérve az ünnepségre való visszatértét.

— Legbensőbb jókívánsagomat tal-mácsolom — mondotta — Salgótarján városának tíz éves jubileuma alkalmából. Öszintén kívánom, hogy a város fejlődése az eddigi lépésekben haladjon előre. Magam részéről a továbbra is érdeklődéssel fogom figyelemmel kísérni a város ügyeit és mint a helybeli egyik legnagyobb vállalat vezetője ezentul is jóakaratu támogatásomról biztosítom Salgótarján városát.

Azzal az érzéssel közöljük e pár meleg szót a nyilvánossággal, hogy Róth Flórisban a jubiláló város egyik legerősebb támaszát és legmegértőbb lelkét üdvözölheti, aki most már ugyan rövid otthonát képező betegszobájából szeretettel repül közénk e napokban, ha másként nem lélekben.

A TESz. a leszerelési konferenciához.

A Népszövetség leszerelési bizottsága Genfben február 2-án tárgyalja a leszerelési kérdést. Amíg a bennünket körülvevő utódállamok állig fel vannak fegyverezve, addig Magyarországot az ország belső rendjének biztosságára sem elegendő zsoldos hadsereg fenntartására kötelezték, másfelől megtiltották hadseregünk legszükségesebb katonai felszerelését is.

Nem maradhat-e magyar nemzeti társadalom sem néma e napokban és fel kell emelni tiltakozó szavát a leszerelésnek jelenleg érvényben lévő rendszere ellen és követelnie kell Magyarországot egyenjogúságának elismerését ezen a fontos téren is.

E célból a Társadalmi Egyesületek salgótarjáni kerületi elnöke Szántay István f. hó 28-án este 6 óra a kerület társadalmi egyesületeinek vezetőit értekezletre hívta egybe, amelyen a Miniszterelnökhöz és a TESz országos elnökségéhez beküldött alábbi határozati javaslatot hozta az értekezlet:

A Társadalmi Egyesületek Szövetségében tömörült magyar egyesületek a leszerelési konferencia gondolatát abban a reményben üdvözlük, hogy a konferencia a békét veszélyeztető igazságtalan katonai határozmányokat az egyenjogúság elve alapján kiküszöböli.

Különösen égbekiáltók ezek az igazságtalanságok Magyarországot illetően. A magyar társadalom a trianoni szerződés határozmányaiiban nemcsak területének fájó szétdarabolását látja, hanem a magyar nemzet szuverenitásának fealzó megcsonkítását is.

Miután nyilvánvaló, hogy a Duna medencéjében és Kelet Európában a békét jelentő egyensúly csak akkor áll helyre, ha Magyarország egyenjogu, szuverenitását szabadon érvényesítő államnak ismertetik el, nem egyoldaluan ma-

gyar érdek, hanem egyszersmind európai érdek is a lefegyverzés megalázó állapotából Magyarországot kiemelni.

Megerősíti a magyar társadalom emez álláspontját még az a tény, hogy a világveszedelmet jelentő bolsevista állam töszomszédságában élő államok segítése elsősorban Magyarország feladata lesz.

A magyar társadalom helyesli a leszerelés gondolatát, de csak akkor, ha egyformán érvényesül az minden állammal szemben, szem előtt tartva a magyar állam biztonsági követelményeit.

A magyar társadalom felemeli tehát szavát a magyar nép lélektani adottságával össze nem egyeztethető és az egyenjogúság elvét sértő zsoldos rendszer ellen és követeli az általános védkötelezettség bevezetését.

Követeli a leszerelés jegyében az állam biztonságának megfelelő katonai létszámot és ugyanazon fegyverkezési elvek érvényesülését valamennyi államban.

Nemcsak katonai, hanem kulturális és közgazdasági szempontból is különösen elengedhetetlennek tartja a magyar társadalom hiányzó magyar légi haderők és más biztonsági szervek kiépítését. A magyar társadalom bizakodva néz Genf felé, mert azt hiszi, hogy a világ hatalmasai több mint egy évtizedes tapasztalat alapján szükségszerűen arra a meggyőződésre jutottak, hogy a világ békéjének legfőbb biztosítéka az, ha a népek egyenrangú felként támogatják minden téren a békés munkát, a megalázottság lesújtó érzése nélkül.

A TESz felhívja a magyar kormányt, hogy ezen határozat értelmében képviselje Magyarországot érdekeit.

Adja Isten, hogy e nagyjelentőségű mozgalom sikerre találjon ott kint az irántunk annyiszor ellenséges környezetben!

Hirek és különfélek

A Salgótarjáni Sakkör folyó évi február hó 7-én d. e. 11 órakor tartja rendes évi közgyűlését a Sakkör helyiségében, (Ipartestület) melyre a tagokat ez uton is meghívja a választmány. Határozatképtelenség esetén a közgyűlést február hó 14-én tartjuk meg.

Tul vagyunk a gazdasági krízisen és bizalommal tekinthet a jövőben magyar rög munkása, ha a világhírű, nagy termést biztosító, fajtiszta magvakat fogja elvetni, melyek a **Mauthner Ödön magtermelő rt.** most megjelenő, gyönyörű kiviteli főárjegyzékében foglaltatnak. Többtermelés és Mauthner mag elválaszthatatlan fogalom. Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. Főüzlet: VII. Rottenbiller-u. 33. Fiók: IV. Kossuth Lajos-u. 4. (Ferenciek temp. szemben.)

A Szent Erzsébet Róm. Kath. Nőegylet Elnöksége hálás szívvvel mond köszönetet Salgótarján város nemeslelkű társadalmának azért a szavakban ki nem fejezhető áldozatkészségeért, amely ingyen ebéd akciójára az adományoknak olyan meghatóan szép és nagy arányait juttatta el, hogy lehetségessé tette az akciónak meghosszabbítását, kiszélesítését és bőségével ragyogóvá, könnyűvé, virágossá tette a menház kis konyhájában folyó kedves szeretetmunkát. Elis-

meréssel és hálával köszöntjük az egyesület védnökének. Szenthe László kormánytanácsosnak, a jószág nagy fényűző-jének, a nemeslelkű magyar urnak pénz és természetbeni adományait, amellyel 226 szegénynek két teljes ünnepi ebéddel való ellátását biztosította. Hálás köszönettel adózik a Nőegylet dr. Kovács József orvos megértő jószívének, aki mindig a legelső közt van, ahol segítsérről, könnyek letörléséről van szó. Az emberszeretet gyakorlása valóságilag titkos foglalkozása. Az ő 50 pengős és Dankó Antal 20 pengős adománya, — amit e helyen köszönünk meg — sok-sok éhezőnek juttatott meleg falatot és sok szomorú homlokról simította el a legégetőbb gondokat. Köszönet és hála illeti meg Ösztrovich Ödönnét, aki a város 10 éves ünnepén elhozta melegen érző szívét a szegényekhez és saját költségén, saját elkészítésében pompás birkapörköltet osztott szét a népkonyha 226 szegényének és még kb. 30—40 oly szegény is részesült akik jelentkeztek és kértek. Az ebédakciót megalogatta a szegények sorsát mindig szíven viselő jószágos lelkü képviselőnk dr. Sztranyavszky Sándor is, dr. Förster Kálmán polgármester, Szenthe László kormánytanácsos és dr. Jánosy Ödön rendőrkapitány kíséretében. A magas vendégeket a Szent Erzsébet Nőegylet hölgyei fogadták és egy kis árva gyerek ibolya csokrokat nyújtott át. Képvisezőnk örömet és elismerését fejezte ki a hölgyek nagyarányu szeretet munkája felett, megdicsérte a megízelt „szeretetételt” és örömmel szemlélte a hatalmas kosarakban felhalmozott mákos kalácsokat s a megajándékozott boldog arcokat. A beküldött adományokat hálás köszönettel nyugtázzuk: Mayer Vilmos 25. kg. rizs, 25 kg. bab, Spechár Józsefné 30 kg. bab, Istók Elemérné 6 üveg paradicsom, Mihályi Antalné 6 kg. só, Kárpáthy Ödönné 5 kg. liszt, 4 kg. zsír, Majher Istvánné 1 zsák burgonya, Feuerstein Adolf 10 kg. liszt, Klein Ignác 5 kg. bab, Barta Miklósné 2 üv. paradicsom, 5 kg. liszt, 1 kg. zsír, 1 1/2 kg. rizs, Raffay Péter 10 kg. liszt, 5 kg. cukor, Kelemen István gép. mérnök 5 pengő, ids. Traum Józsefné 2 kg. bab, 2 kg. zsír 3 tojás, Králik Rezsőné 40 kg. káposzta, Petonszky Lászlóné 1 kg. zsír.

Egy üzemhelyiség a Salgó-utca 13 szám alatt kiadó.

Csak 10 pengő

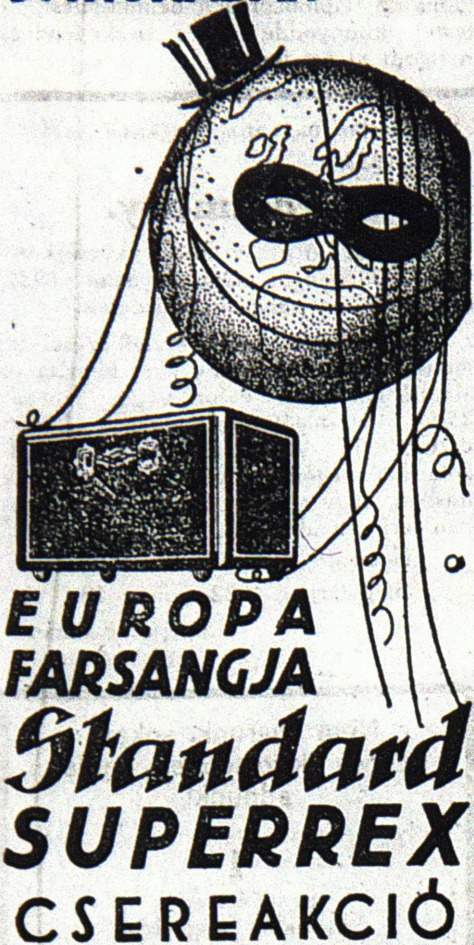
szortirozott reklám-élelmiszer postacso-mag, mely, tartalmaz:

1-2 rud 1 kgr. elsőrendű tisztán sertés-husból gyártott márkás téli szalámit, 1 doboz 6 darabos ementháli sajtot, teljes zsíros, 1 bádogdoboz legfinomabb szardiniát olivaoilajban, kulcsal, 1 doboz 1/2 kgr. legjobb minőségű vajas-keksz teasüteményt, 1 üveg 7/10 liter 3 csillagos magyar konyakot, 1 csomag Ceylon angol teát.

Fenti 6 cikkből álló csomagot, bérmentve utánvétellel csak 10 pengőért szállítja. **Deutsch Miksa**

Budapest, III., Szentendrei-ut 14.

OTTHONABAN

Fő-utcán az udvarban egy ház eladó. Bővebbet a kiadóban.

Füleki-utca 2. sz. ház eladó. Érdeklődni lehet ugyanott.

SPORT.

Gyors és műkorcsolyázó bajnoki verseny városunkban.

Az elmúlt vasárnap rendkívül érdekes és izgalmas verseny keretében rendezte meg a Salgótarjáni Vívó Egyesület tennisz szakosztélya Salgótarján város gyors és műkorcsolyázó bajnokságát. A városi jégpályát és környékét zsúfolásig megtöltötte az érdeklődő közönség, amely különösen azért keltett méltán feltűnést, mert gyors és műkorcsolyázó verseny rendezése városunkban az utóbbi években első ízben történt. — Így látjuk, hogy Salgótarjánban minden szívvel és lélekkel megrendezett kezdeményezés igaz barátokra talál. De a rendezőség részéről is figyelem és tapintat fogadta az érkezőket s ifj. Varga Kálmán, aki a műkorcsolyázásban az első díjat hódította el, a rendezés körültekintő és alapos munkájáért szintén egyest érdemel.

Részletes eredmények a következők:

500 m. gyors korcsolyázó bajnokság: A Budapest-Salgótarjáni Gépgyár Rt. díjéért: I. Ujj Gyula 1 p. 15 mp., II. Krokóczy, III. Csekey Szép és izgalmas küzdelemben győzött a „Gyuszi.”

1000 m. gyors korcsolyázó bajnokság: I. Csekey Sándor 5 p. 42 mp. idővel. A pompás fizikumú és küzdőképességű Csekey elszánt küzdelemben, de biztos fölényrel nyerte az értékes számot.

Az igazi érdeklődés azonban a műkorcsolyázó versenynek és a jégkorcsolyázóknak szólt. De mindkettő meg is érdemelte, mert salgótarjáni jégpályán ilyen élvezetes és szórakoztató produkciót még nem láttunk.

I. ifj. Varga Kálmán 203 ponttal, akinek különösen gazdaságos és az összes akcióit domináló testtartása volt tökéletes. Megérdemelten nyerte a Salgótarjáni Pajackgyár Rt. értékes serlegét. II. Bogenlück 201 ponttal, III. Ujj Gyula 199 ponttal, IV. Puskás 187 ponttal.

A versenyen kívüli páros bemutatón pompás mutatványaikért Kovács Irénke és ifj. Varga Kálmán arattak sűrű tapsokat.

A jégkorcsolya premierje teljesen megnyerte a publikum kegyeit. De nem is csoda, mert olyan lendületes játékban volt részük a gimnázisták és egy kombinált 5-ös csapat részéről, hogy a legteljesebb elismerés a betanító Liptay Pál és ifj. Varga Kálmának.

A bíró nehéz tisztjét Spielberger Zoltán dr. Ender S. és Precsényi F. látták el.

Jégkorcsolya eredmény 3:2 a gimnázisták javára.

Meghívó. A „Salgótarjáni Vívó Egyesület” 1932. évi február hó 6-án (szombaton) este 9 órai kezdettel a bányaipari kaszinó helyiségeiben sétatársasággal egybekötött táncestélyt rendez. Belépőjegy személyenként 2 P, mely összegben a ruhatári jegy díja is belfoglaltatik. Jegyek elővételben Donászy, Duda és Friedler cégeknél kaphatók. Tánchoz a bányaipari kaszinó zenekar és Gábor primás zenekara játszik.

Postautalványt és csekket vásárlásnap, folyó hó 31-én délelőtt 9—12-ig is felvesz a helybeli postahivatal az elsej torlódás elkerülése végett.

A Szent Erzsébet róm. kath. Nőegylet folyó évi február hó 3-án d. u. fél 6 órakor a Kath. Kör kistermében tartja rendes taggyűlését, melyen az előadást főtiszt. Dr. Koudela Géza egyházzenei igazgató volt szíves elvállalni. — Felkérjük kedves tagtársainkat s az érdeklődőket, hogy a kiváló szónok előadására minél nagyobb számban megjelenjen szíveskedjenek.

Egy szoba konyhas lakás kiadó. Érdeklődni lehet a Takarékpénztárnál.

Szerkesztőségünk hatalmasan elterjedt gyűjtési szenvedélyről értesült. Iljúságunk — épen úgy, mint valamikor a számlócédulát — nagy szenvedéllyel gyűjti a Szent István Cikória dobozon lévő Szent István képét! Nem tudtuk mire venni ezt az újabb ifjúsági mozgalmat s felkerestük az iskolákat, hogy interjút szerezzünk. Vége volt az előadásnak, jöttek az utcán a gyerekek, egy kis fiú épen könyvébe rakta a kivágott Szent István fejeket. Megállítottuk, egy pillanat alatt körülvettek bennünket fiúk, lányok. Mond kisfiam, kérdeztük, miért gyűjtitek ezeket a papírokat. Bizony ez sokat ér felelt a kis fiú. A körülállók kiáltoztak, cukrot, édességet, csokoládét kakaót ér. Nem értettük az összefüggést. Tovább kérdezősködtünk. A sok zagyva beszédből sikerül kihámozni, hogy miért gyűjtik a Szent István képet és hogyan jutnak hozzá. A pesti Szent István Tápszerzők, mely cikóriát, malátakávé, csokoládét, cukorkát, karamellát, kakaót stb. gyárt, elküldte hozzánk is megbízottját. Minden lázhoz elment és elmondotta, hogy az elhasznált Szent István cikória dobozokat ne dobják el, hanem a fedőlapon lévő Szent István király képét vágják ki s ragasszák fel az általa adott levelezőlapra, ha a levelezőlap megtelik adják fel a gyár címére, onnan ezért mintacsomagot kapnak, melyben finom kakaó, csokoládé, cukorka és mindenféle édesség van. Megkérdeztük a gyerekeket, hogy ki kapta már meg a csomagot. A gyerekek majdnem mind feltartották a kezüket, tehát tényleg kaptak csomagot. Örömmel láttuk, hogy ez nem svindli, hanem becsületes reklám, melynek célja a Szent István gyár összes kitűnő készítményeinek megismertetése azzal a hatalmas fogyasztó táborral, mely eddig esetleg nem minden gyártmányukat ismerte. További célja az, hogy jó és egészséges édességgel örömet szerezzen fogyasztóinak. Most már megértettük, a gyerekek gyűjtési szenvedélyét, hiszen minden cikóriás dobozon lévő Szent István fej édességet ér, de helyesen is, mert minden családban jól esik e keserű világban egy kevés édesség, pláne ha az nem kerül semmibe.

Kik tartoznak és kik nem tartoznak adóbevallást adni.

1. Általános kereseti adóbevallást azoknak az adózóknak kell adni:

a) akiknek a múlt évi általános kereseti adója még nem jogerős és e folyó évi február hó végéig sem válik jogerőssé, b) akiknek a múlt évi általános kereseti adója jogerős ugyan, de a kereseti adóalap a 10.000 pengő meghaladja, c) akinek jogerős általános kereseti adóalapja nem teljes, hanem csonka év eredménye alapján állapított meg, d) akik a múlt évben foglalkozásukat megváltoztatták, e) akik a múlt év folyamán váltak adókötelesekké (új adózók), f) akiknél az adóztatás helye a múlt év folyamán megváltozott s ennek következtében a folyó évre már nem ott adóztatandók meg, ahol a múlt évre voltak adóztatva.

2. Nem tartoznak általános kereseti adóbevallást adni az előbbi 1. pont alatt felsorolt jövedelem forrásból jövedelmet élvező adózók közül:

a) azok, akiknek jogerősen megállapított múlt évi általános kereseti adó-

alapja a 10.000 pengő meg nem haladta abban az esetben, ha a foglalkozás és az adóztatás helye nem változott,

b) azok a jogi személyek, amelyek társulati adót kötelesek fizetni.

3. Jövedelem és vagyonadóbevallást — amennyiben személyes adómentességben nem részesülnek — azoknak a természetes személyeknek továbbá azoknak a jövedelem és vagyonadó fizetésére kötelező jogi személyeknek kell adni:

a) akiknek a múlt évi jövedelem-adója, illetőleg vagyonadója még nem jogerős az a folyó évi február hó végéig sem válik jogerőssé,

b) akiknek a múlt évi jövedelem adója és vagyonadója jogerős ugyan, de a jövedelemadóalap a 10.000 pengő, vagy a vagyonadóalap a 200.000 pengő meghaladja,

c) akinek jogerős adóalapja nem teljes, hanem csonka év eredménye alapján állapított meg:

d) akik az általános kereseti adó alapjának újbóli megállapítása céljából az általános kereseti adóra nézve új bevallás adására felhívtak,

e) akik a múlt év folyamán váltak adókötelesekké, (új adózók),

f) akiknél az adóztatás helye a múlt év folyamán megváltozott és ennek következtében a folyó évre már nem ott adóztatandók meg ahol a múlt évre voltak adóztatva.

4. Nem tartoznak jövedelem és vagyonadó bevallást adni:

Munkanélküliség, vagy fajok küzdelme ez?...

Írta: Petrőczy Gyula.

(Folytatás.)

Mit is akar Gandhi? Ez a különös ember, akit híveinek rajongása a Mahatma (nagy-lelek) melléknévvel tisztelt meg, Európában diákoskodott. Két kultúra hatását fogadta magába a lelke. Hazájába visszatérve más szemmel vizsgálta az indiai állapotokat, hazája elnyomottságát. Gandhi tele van ellenszennel a technikai kultúra iránt, mellyel Európa ajándékozta meg a világot s hatását egyformán veszélyesnek tartja az ősi erkölcsi kultúrára nézve, mint a tömegek szociális helyzetére. A kapitalista gyáripari berendezkedés helyett visszatérést hirdet a primitív háziipari termeléshez. Szigorúan tilti minden hívt az angol gyártmányok fogyasztásától és valóságos kötelezővé teszi mindenki számára a házi-szövőszékek fölkarolását.

Az angol textilipar meg is érezte ezt a bojkotot. Ugyanis egy év alatt Anglia e téren 20 millió dollárnyi kárt szenvedett. Az indiai kormányzat jövedelmét 75 millió dollárral apasztotta a bojkot. Jó valamikor Indiának fejlett háziipara volt, melyet az angol gyárak tönkretettek miáltal milliókat rabslétszámra süllyesztettek, most ez a primitív sok-sok ezer szövőszék Európában fogja munkanélküliségbe taszítani az angol textilipari munkást.

És ugyan várható-e, hogy Gandhi mozgalmá zátonyra jut? Nem! India a maga életét akarja élni, Anglia csak az uralmát védi „ellene.”

Gandhi mozgalmával párhuzamban Kína és Szovjet-Oroszország is 600 millió embertömeggel kapcsolódik ki az európai cikkek fogyasztásából. Nézzük csak meg, hogy mi történik e két államban, de főként Kínában.

Az Európát uraló fehér ember hatalmasan kifejlődött technikai kultúrájával mintegy kétszáz év óta hódítja — hódítja meg a maga számára az egész Földgolyó színes népfajtainak országait. Gyarmatává, adófizetőjévé, iparcikkeinek fogyasztójává nyomorította a színes népeket s közben azt dehogy vette észre, hogy ezek a színes népek lassan eltanulják tőlük ezt a kultúrát és egyszer... alkalmazni is fogják, ha kell tanítóik a fehérek ellen is. Ismeretes, hogy milyen elutasítással és zárkózottsággal találták szembe magukat a fehérek Kínában és Japánban. Mint a halálos mereng ellen védekeztek, hevesen tiltakoztak az európai civilizáció ellen. De mégis akaratuk ellenére is — puszkával és ágyuval — kényszerítették ezeket az elzárkózott népeket az új portékáinak használatára, vásárlására. Eszközöket, gépeket tukmálták rájuk abban a hitben, hogy ezek a jámborok örökre vásárlói maradnak cikkeknek és

a) azok, akiknek a jogerősen megállapított múlt évi jövedelem adóalapja a 10.000 pengő, vagyonadó alapja pedig a 200.000 pengő meg nem haladja,

b) azok, akiknek a múlt évben csupán adómentes jövedelmük volt, adóköteles jövedelmük azonban nem volt,

c) azok, akiknek a múlt évben összes adóköteles és adómentes jövedelmük együttesen az 1000 pengő, illetőleg a múlt évi december hó 31-én adóköteles vagyonárgyuk értéke az 5000 pengő meg nem haladja meg, vagy ha a jövedelmük meg is haladta az 1000 pengőt, de ebből az adóköteles jövedelem a 600 pengő meg nem haladta meg.

d) azok a közszolgálatban állók, akiknek a múlt évi közszolgálati illetményükön kívül más jövedelmük nem volt, vagy ha más jövedelmük volt is, de ez a jövedelem a 600 pengő meg nem haladta meg.

e) azok az egyházi javadalmazások és magánszolgálatban alkalmazottak, akiknek a múlt évi szolgálati járandóságuk a 3600 pengő meg nem haladta meg és ezenkívül más jövedelmük nem volt, vagy ha más jövedelmük is volt, ez a jövedelem a 600 pengő meg nem haladta meg,

f) azok, akiknek jövedelem adó alá eső jövedelmük a múlt évben nem volt és az összes adóköteles vagyonuk értéke a múlt évi december hó 31-én a 25.000 pengő meg nem haladta meg.

Kelt Balassagyarmat, 1932. jan. 14.

M. kir. Pénzügyigazgatóság.

Ezek az Európában tanult színes diákok kiismerték a fehérek minden hibáit. Sikerének, boldogulásának titka ismert lett előttük. Hazájuk nemzeti elégedetlenségét, építő terveket visznek, mint egy-egy gróf Széchenyi István... És, és megrong a hódított föld a fehérek lába alatt...

Amerika régen elzárta határait sorompóit a kínai kuli bevándorlása elől. Most még el kellett zárni és el lehetett zárni a kuli elől a határt, de mi lesz akkor, ha a kuli otthon, a saját országában felállított gyárak munkásaivá szegődhet (?) és az ő roppant szívós állati szorgalmát beleveti Kína kiaknázatlan természeti kincseire támaszkodó óriási méretekkel fejlődő nagyipar termelésébe? Mi lesz akkor, ha a kuli szorgalmával, igénytelenségével, hihetetlen munkabírással előállított kínai iparcikk, áru megjelenik versenytársként a világpiacra? (A kuli 40 fokos hideget ép úgy állja, mint a 30 fokos hőséget. Olvastam, hogy a hátukon cipelnék 2 mázsás terhet 1 centér 4—5 kilométeres távolságba napi foglalkozásként. Amit a fehérek 30 dollárért elvégeznek, azt ők 3 dollárért megcsinálják. Ezekkel a sárga ördögökkel fehér munkás nem versenyezhet!)

A munkanélküliség kérdésének vizsgálatánál nem szabad tehát megelégedni ezekről a megdöbbentő körülményekről és komolyan azt venni vagy jósolni, hogy az a jövőben teljesen megfog szűnni. Fel fogásom szerint ha nem térünk át más termelési rendre — talán arra amit Mahatma Gandhi ajánl hindu testvéreinek a szövöszéssel — a munkanélküliség csak fokozódni fog. Hogy is lehetne megma-

radni ily roppant teljesítőképességű ipar mellett, amikor ennek az iparnak 900 millióval kevesebb fogyasztója van, mint volt. Világos dolog, hogy e 900 milliónyi fogyasztótömeg kikapcsolódása vonja maga után a cca 15 milliónyi ipari munkás kéz „kikapcsolódását” a termelő munkából és még valamit.

Egy amerikai író arról ír, hogy a gépekben rejlik energia — Amerikában — minden emberre fejenként, 30 rabszolga erejét pótolja. Az Egyesült Államokban tehát 4000 millió rabszolga ereje dolgozik gépek formájában, vagyis kétszer annyi, mint az egész földgolyó lakossága. Az illető író szerint e rabszolgatömeg megjelenése az emberiség életműködését teljesen megzavarta. Egy másik író szintén a gépekben látja az emberiség bajainak forrását. Szerinte a gépkorszak kollektizmusával szemben azt tanácsolja, hogy a gyárakat fel kell osztani és „háziállatokat” nevelni a különféle gépekből (bicikli varrógép) s azokon házilag állítani elő a szükséges cikkeket otthon.

Az is érdekes, amit egy harmadik amerikai Róbert R. Kuczyszki állapít meg. Szerinte a földnek azokon a pontjain, ahol a gépek legjobban elvannak terjedve ha az 1926-ik esztendő születési és halálzási arányszáma folytatódik, a lakosság ki fog pusztulni.

Ha ezeket a megállapításokat nem fogadjuk is el százszázalékos valóságnak, annyi bizonyos, hogy a gépek roppant energia tömeget jelentenek, azaz rengeteg embert helyettesítenek. Ez a „helyettesítés” a helyettesített ember kenyerét veszi el, kidobván őt, mint „felesleges” munkaerőt az utcára. Így lesz e felesleges termelési erőkből munkanélküli tömeg.

De nem találnának fel a gépeket, (melyeket szabadalmazás előtt abból a szempontból kellene vizsgálni, hogy nem fog-e ártani alkalmazása százazrek kenyerének) s ha nem apadt volna meg a fogyasztás azzal a 900 millióval, akkor is volna még egy ok, ami átmenetileg munkanélküliséget okozhatna, míg a jelen helyzetben azt súlyosbítja, ez pedig a nép természetes szaporodása.

A „Magyar Statisztikai Szemle” f. évi 10. számában Dr. Möricz Miklós Magyarország munkabíró népének számában bekövetkezett változásokat vizsgálja. Megállapítja, hogy 1910-évből a 15 és 69 év közötti kereső népség 4,750.000 lélek volt, 1920-ban 5,296.000 és 1930-ban 6,041.000 fő, tehát a munkabíró réteg gyarapodása a háború évtizede alatt 546.000 fő volt, a következő évtized alatt 745.000, vagyis 20 év alatt 1,291.000 főnyi új munkabíró jelentkezett a nemzeti élet különböző munkaterületein. A háborús embervesztesség dacára is 11,50%-kal növekszik a szám a háborús évtizedben, míg a következő évtizedben újabb 14,10%-kal. Husz év alatt a növekedés 27,20%-ot tesz ki. Ez azt jelenti, hogy az 1910 évi munkabíró rétegnek egy negyedrésznél is több jelentkezik a nemzeti élet munkatereiben.

A nemzetgazdaságnak azzal kell tehát számolni, hogy a háború és az utána bekövetkezett nehéz idők alatt a munkabírók száma egy és egyharmad-millió fővel növekedett. Történik pedig ez egy nagy világviságsság közepén amikor még a régi munkaalkalmak fenntartása is tulságos nagy feladatnak bizonyul...

Az elégedetlenkedő és e nagy feszültség forrását nem ismerő ember hajlandó mindenkit okolni, pedig hát mily csekélyke erő e roppant feladattal szemben akár egy Amerika, akár egy Anglia akár egy Magyarország kormánya.

Meg lehetünk győződve, hogy ha Magyarországon 20 év alatt egy és egyharmad millióval több munkás kéz áll a nemzet munkapiacán, vagyis 20 év alatt 272 százalékos szaporodás, akkor valószínűleg hasonló szaporodás mutatkozik Európán minden országában ami megmagyarázza az előbb elmondottakkal összevetve a munkanélküliség kérdését, melynél nagyobb kérdése nincs a mai kornak.

Ezt az óriási méretű kérdést csak igazi emberszeretettel párosult értelemmel lehetne megoldani. Ha úgy csupa gróf Széchenyi Istvánokból lehetne összeállítani legalább egy kormányra való egy Népszövetségi tanácsot mind az öt világ részben, mert bizony a fajok legádázabb küzdelme ez... Vagy csak egy termelési rendszer agóniája?

(Vége.)

5 szobás lakás mellékhelyiségekkel — és üres telek 600 □-öl jutányos áron eladó. Bővebbet Forgács-utca 8. sz. alatt a tulajdonosnál.

Zsófia gyermekszanatórium működése. Gazdag illusztrációkkal most jelent meg a Zsófia Gyermekszanatóriumok 1931. évi jelentése dr. Fodor Oszkár egészségügyi főtanácsos szerkesztésében. A címlapon Lord Rothermernek a Gyermekszanatóriumok fővédnökének képe látható karonfogva Rákosi Jenővel, ki vezérlő szelleme volt annak a nagyfontosságú gyermekvédelmi munkának, melynek ma irányítója Rott Nándor „a gyermek Püspöke.” Tartalmazza a jelentés Lord Bothmernek nagyjértékű nyilatkozatait Magyarországról és Rott Nándor vesprémi püspökhöz, a Zsófia Gyermekszanatóriumok kormányzóelnökéhez írt több nagyjértékű levelét, melyekből az a forró szeretet csendül ki, mellyel a magyarság jövőjének sorsát kíséri. Ismerteti a jelentés dr. Rott Nándor püspök gyönyörű szavait, József Miklós püspök, Mészáros János ref. lelkész, dr. Ovári Ferenc felsőházi tag, Rákosi Szidi, Lichtenberg Károl, dr. Bud Jánosné, Lufcsák István, Süle Antal alelnök, dr. Sass Elemér miniszteri tanácsos, dr. Fodor Oszkár lelkész előadásait a társadalomhoz, melyekkel propagálták a Gyermekszanatóriumok áldásos munkáját, mely csupa realitás, csupa tett. A legtöbb gyermekorvosi ágy Hazánkban a három Zsófia Gyermekszanatórium van és a Balatonszabadi, Balatonalmádi, Hűvösvölgyi dr. Heinrich Gyermekszanatóriumokban tavaly 1386 ágyon 2967 gyermeket gondoztak a Salvator tanító rendház irgalmas nővérei és a beosztott tantergök 92.327 ápolási napon. A három Gyermekszanatórium idei üzeme 391.237 pengőre igényel, melynek egy része e-ideig fedezetlen. Rákosi Jenő jelmondata zárja be a jelentést: „Isten óvja munkádat, óvja vetésedet, őrizze álmodat! Te pedig óvd, gondozd és mentsd meg a nemzet vetését a gyermeket, akit Isten reánk bízott!” — Adományokat a Zsófia Gyermekszanatóriumok javára szerkesztőségünk is elfogad.

Legjobb vaját, ementalit, teát, kávét **legolcsóbban kaphat Ligeti** csemegekereskedésben, a nagytrafik mellett.

Elrontott gyomor, bélzavarok, émelygés, kellemetlen szájíz, homlokfájás, láz, székszorulás, hányás vagy hasmenés eseteinél már egy pohár természetes „**Ferenc József**” keserűvíz gyorsan, biztosan és kellemesen hat. A gyakorlati orvostudomány igazolja, hogy a **Ferenc József** víz használata a sok év és ivás káros következményeinél igazi jótéteménynek bizonyul. A **Ferenc József** keserűvíz gyógyszerházakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Magyar kir. államvasutak állomásfőnöksége Salgótarján UB; 1498. sz. táv.

Hirdetmény.

Értesitem a t. szállító közönséget, hogy a Svájci Szövetségi vasutak Berni vezérigazgatóságától kapott értesítés szerint a Svájcból rendelt küldemények beleértve Buchs st. gallen és St. Margarethen határállomásokat f. évi január hó 25-től kezdődőleg utánvétellel nem terhelhetők meg, még utólagos rendelkezés után sem.

Salgótarján; 1932. január hó 25.-én
Szántay
állomás főnök.

HIRDESSÜNK

A Munka

politikai hetilapban.

Magyar kir. államvasutak állomásfőnöksége. Salgótarján 882. sz. távirat.

Hirdetmény.

Értesitem a t. utazó közönséget, hogy a Kisnyir-Kerekegyháza között a Szombati napokon közlekedett 3830 és 3839 számú személyszállító vonatok a mai naptól kezdve nem a Szombati hanem a Hétfői napokon fognak közlekedni.

Salgótarján, 1932. évi jan. hó 14-én
Szántay
Az állomásfőnök

Ingyen prágai sonkája lesz

ha disznóöléshez 3 Sonka védjegyű

Magyar-Sonkapácot

vesz, mely a sonkáknak, huszműeknek prágai sonka izt és zamatot kölcsönöz. Egy adag 10—15 kg. sonkához 70 fillér. 40—50 kg. húshoz, sonkához 2 P.

Salgótarjánban a következő helyeken szerezhető be:

Keresztény Ip.
Fogy. Szöv.
Szabó István
Mayer Vilmos

László Illatszert.
László György
Illatszertár
Révay Sándor

Továbbá minden gyógyszerháznál, erogériában és fűszerkereskedésben.

Ha valahol nem kapná, egy a pénz előzetes beküldése mellett rendelje meg a főraktárból „Baross-Illatszertár” Győr. Baross-ut 7. Tel. 867.

Kérdezze meg hentesétől mint vételekedi a 3 sonka védjegyű Magyar Sonkapácról.

Magyar kir. államvasutak állomásfőnöksége. Salgótarján VI./932 évi kör. Gy. 45/4/III.

Hirdetmény.

Értesitem a t. utazó közönséget, hogy felsőbbsegűnkől a következő rendelet érkezett.

Szerda f. hó 20-tól kezdődőleg Budapest nyugati pu. és Rákos között az 510/509 b és 510 b/509 sz. gyorsvonatok beszüntetjük. Ennek folytán az 1401/510 és 509/1402 sz. gyorsvonatokkal továbbított Berlin-bukaresti Ab 4ü közvellen kocsi is megszűnik.

Ezzel kapcsolatban a Budapest keleti pu.-Rákos közt közlekedő 510/a és 509/a sz. gyorsvonatok menetrendje az alábbiak szerint módosul.

Az 510/a f. hó 20-án Budapest keleti pu.-ról már a megváltozott menetrend szerint 0 óra 35 perckor indítandó. Kőbánya felső pu.-ra 0 óra 44 perckor érkezik, onnan 0 óra 48 perckor indul és Rákosra 0 óra 53 perckor érkezik. Rákosról megállás után változatlan menetrendben indul tovább mint 510 sz. vonat. Az 509 sz. gyorsvonat Rákosra változatlanul 5 óra 20 perckor érkezik. Az 509/a sz. vonat Rákosról 5 óra 25 perckor indul; Kőbánya kiágazáson 5:25 kor halad át, Kőbánya felső pu.-ra 5 óra 34 perckor érkezik, honnan változatlan menetrendben közlekedik Budapest keleti pu.-ra.

Kőbánya felső pu.-on az 510/a és 909/b, valamint a 910/b és 509/a sz. gyorsvonatoknál ezideig gyakorlatban volt közvetlenkocsi átsorozások továbbra is megmaradnak. A célból, hogy az esetleges Berlin felől Bukarest felé vagy viszont utazó utasoknak az utazási lehetőséget megadjuk anélkül, hogy Budapest nyugati pu.-ra vagy onnan keleti pu.-ra kelljen nekik közuton áthajtaniok; az 510/a sz. gyorsvonatnak, ugyszintén a 910/b sz. gyorsvonatnak az 509/a sz. gyorsvonatra Kőbánya felső pu.-on 30—30 perc várakozási időt állapítunk meg.

Salgótarján: 1932. évi jan. hó 23-án.
Szántay
állomásfőnök.

Elhízott egyéneknek a természetes „**Ferenc József**” keserűvízkúra hatalmasan előmozdítja a bélműködést, a testet könnyedé teszi s tiszta fejet és nyugodt alvást teremt.

Salgótarján m. város polgármesterétől. 489/1932.

Hirdetmény.

Néhai Löwinger Rezső községi orvos 1200 pengős alapítványának 1931. évi kamataira pályázatot hirdetek.

Az alapító levél rendelkezései értelmében az alapítvány évi kamata az alapító halálának évfordulóján február 23-án két salgótarjáni szegény között osztandó ki. A kamatokra minden salgótarjáni szegény pályázhat. S kérelmek írásban, vagy a város főjegyzőjénél szóban terjesztendők elő.

Határidő 1932. február 15.

Salgótarján, 1932. január 18.

Förster Kálmán
polgármester.

Nem ígérünk sokat,
nehogy kevesebbet kelljen
adnunk!

1

pengőért ad a
havonként megjelenő

HANGULAT

16 oldalon 14
pengő értékű

nyolc ujdonságot, új operettmuzsikát, külföldi és hazai táncszámot, dalt, magyar nótát, előadási darabot és külföldi nagy sikert a zenetérmez legjavából.

Előfizetésben csak 12 fillérbe kerül egy-egy zeneszám.

HANGULAT

a címe annak havonként 16 oldalon megjelenő új zenei folyóiratnak, melyben egy-egy zenei ujdonságot előfizetési árban átlagosan 12 fillérért bocsájt közre a 82 éve fennálló RÓZSAVÖLGYI ÉS TÁRSA zeneműkiadó cég.

A HANGULAT kulturális vállalkozás, mert a zenében legjobbat, legolcsóbban, a legszebb kiállításban juttatja el közönségéhez.

A HANGULAT a zeneirodalom ujdonságait viszi el a zenekedvelő közönséghez.

A HANGULAT a legkitűnőbb hazai és külföldi szerzők legfrissebb termékeit szolgáltatja meg lapjain.

A HANGULAT havonként 16 oldalon 8-10 teljes zeneszámot ad. A legtöbbnél az énekhangot is közöljük és ennek következtében majd az összes számok játszhatók hegedűn vagy pengő hangszereken is.

A HANGULAT-tal egy egész hónapra való hangulatot viszünk otthonába: a zenének legegységesebb, legértékesebb, legtermészetesebb művészi megnyilvánulását.

Egy-egy 16 oldalas füzet ára 1 pengő. Tíz füzet kedvezményes előfizetési díja postai kézbesítéssel 8 pengő.

Kapható a könyvtár és zeneműkereskedésekben vagy a kiadónál

RÓZSAVÖLGYI ÉS TÁRSA cégnél
Budapest, IV., Szervita-tér 5.

APOLLO MOZGÓ HETI MŰSORA:

30 Sz. 31 V.

2 K. 3 Sz. 4 Ca.

6 Sz. 7 V.

WILHELM THIELE.
nagy sikerű filmje.
Mesék az írópérről

3 napig! 3 napig!
A bécsi
vigasszonyok.

Jön! Jön!
Nyugati front.

Kieg.: Vigjáték.

Kezdet: Kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton este 8 vasár- és ünnepnap d. u. 5, 7 és 9 órakor.